

FACT SHEET

	MEDIA ALERT โครงการศึกษาวิจัยสภาพการณ์สื่อและพฤติกรรมกาเปิดรับสื่อ ฝายนโยบายและยุทธศาสตร์ กองทุนพัฒนาสื่อปลอดภัยและสร้างสรรค์
	โทรศัพท์: 022730116-8 โทรสาร: 022730116-19 E-mail: mediaalert@thaimediafund.or.th
ผลการศึกษาลำดับที่	9-10/2564
เรื่อง	การรายงานข่าวฆ่าตัวตายในสื่อโทรทัศน์

บทนำ / Introduction

จากรายงานขององค์การอนามัยโลก (WHO) พบว่าการฆ่าตัวตายเป็นสาเหตุการตายจำนวนกว่า 800,000 รายต่อปี หรือมีจำนวนผู้เสียชีวิตจากการฆ่าตัวตายโดยเฉลี่ย 2,000 คนต่อวัน¹ การฆ่าตัวตายจึงถือเป็นปัญหาสำคัญระดับนานาชาติ ที่องค์การสหประชาชาติ (UN) ได้ให้ความสำคัญ และกำหนดอัตราการฆ่าตัวตายเป็นหนึ่งในตัวชี้วัดของเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goals)²

อย่างไรก็ตาม สถานการณ์การระบาดของโรคโควิด-19 ได้ส่งผลกระทบต่อประชาชนในทุกประเทศทั่วโลก ทั้งสุขภาพกาย สุขภาพจิต เศรษฐกิจ และสังคม รวมถึงทำให้มีอัตราการเสียชีวิตจากการฆ่าตัวตายที่สูงขึ้นในหลายประเทศ โดยสำหรับประเทศไทย การระบาดของโควิดระลอกแรกเมื่อปีที่แล้ว ช่วง 6 เดือนแรกของปี 2563 พบว่ามีคนไทยเสียชีวิตจากการฆ่าตัวตายประมาณ 2,551 ราย โดยหลังจากการระบาดของโรคโควิด-19 ผ่านไปกว่าหนึ่งปี กรมสุขภาพจิตรายงานว่าอัตราการเสียชีวิตจากการฆ่าตัวตายของคนไทยอยู่ที่ 7.37 คน ต่อประชากร 1 แสนคน ได้ระดับขึ้นเรื่อย ๆ จาก 2-3 ปีก่อนหน้านั้น³ โดยชี้ถึงความสัมพันธ์ระหว่างการแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 และตัวเลขการฆ่าตัวตายที่สูงขึ้น

¹ World Health Organization. Preventing suicide: a global imperative. 2014. URL:

http://apps.who.int/iris/bitstream/10665/131056/1/9789241564779_eng.pdf?ua=1&ua=1 [accessed 2020-11-19]

² United Nations. Sustainable developmentgoals [cited 2019 Apr 1]. Available from: <https://sustainabledevelopment.un.org>.

³ ฆ่าตัวตาย : ตัวเลขคนไทยปลิดชีพตัวเองได้ระดับขึ้นระหว่างการระบาดของโควิด-19. <https://www.bbc.com/thai/thailand-57721370>

สื่อสารมวลชนถือเป็นองค์ประกอบสำคัญในการสะท้อน ประกอบสร้างความเป็นจริงของสังคม รวมถึง “การฆ่าตัวตาย” ผ่านการรายงานข่าว อีกทั้งยังมีส่วนในการกำหนดการรับรู้ ความเข้าใจ และทัศนคติเกี่ยวกับการฆ่าตัวตายของสาธารณะ และอาจส่งผลกระทบต่ออย่างมีนัยยะสำคัญต่อกลุ่มบุคคลที่มีความเปราะบางในสังคม⁴

มีหลักฐานการศึกษาที่ชี้ว่าการรายงานข่าวฆ่าตัวตายของสื่อมีส่วนกระตุ้นทำให้เกิดพฤติกรรมเลียนแบบ⁵ ในขณะที่เดียวกันการรายงานข่าวฆ่าตัวตายของสื่อมวลชนก็อาจเป็นการลดทอนความซับซ้อนของปัญหาการฆ่าตัวตายว่ามาจากสาเหตุใดเพียงสาเหตุเดียว (Monocausal Explanation) ซึ่งในความเป็นจริงแล้ว ปัญหาการฆ่าตัวตายนั้นมักมีที่มาจากหลายเหตุปัจจัย เช่น ปัญหาด้านจิตเวช การถูกล่วงละเมิดทางเพศ และปัญหาทางสังคมอื่น ๆ เป็นต้น⁶ การรายงานข่าวฆ่าตัวตายของสื่อยังอาจนำไปสู่การสร้างตราบาปของผู้เสียชีวิต ขาดการนำเสนอข้อมูลเรื่องความช่วยเหลือที่จำเป็นสำหรับผู้ที่มีแนวโน้มฆ่าตัวตาย⁷ อีกทั้งยังมีการละเมิดสิทธิความเป็นส่วนตัวของผู้เสียชีวิต รวมถึงญาติและบุคคลใกล้ชิด ทั้งนี้ จากการศึกษาการรายงานข่าวฆ่าตัวตายจากหนังสือพิมพ์ออนไลน์ (ภาษาอังกฤษ) ของไทย พบว่าชาวส่วนใหญ่มักมีการเปิดเผยสถานที่เกิดเหตุ และวิธีการฆ่าตัวตาย และยังพบว่าการเปิดเผยภาพผู้เสียชีวิตจากการฆ่าตัวตายมากถึง 1 ใน 4 ของข้อมูลที่ศึกษา⁸

Media Alert จึงสนใจศึกษาข่าวการฆ่าตัวตายที่นำเสนอทางสื่อออนไลน์ ในช่วงที่โควิด-19 มีการแพร่ระบาดที่รุนแรงมากขึ้นในประเทศไทย โดยเริ่มที่การสำรวจเพื่อจำแนกข้อมูลเกี่ยวข้องกับข่าวการฆ่าตัวตายที่นำเสนอทางสื่อออนไลน์ จากนั้นเป็นการศึกษาวิเคราะห์การรายงานข่าวด้วยหลักเกณฑ์ที่พัฒนาจากหลักการที่องค์กรด้านสุขภาพจิตและด้านการรายงานข่าวการฆ่าตัวตาย เพื่อให้ผลการศึกษาวิเคราะห์ และเกณฑ์การรายงานข่าวฆ่าตัวตายที่พัฒนาขึ้น ได้รับความสนใจจากสังคมและสื่อมวลชนเพื่อนำไปสู่ **มาตรฐานและปฏิบัติการรายงานข่าวการฆ่าตัวตายของสื่อ**

⁴ Sisask M, Värnik A. Media roles in suicide prevention: a systematic review. *Int J Environ Res Public Health* 2012 Jan;9(1):123-138 [FREE Full text] [doi: 10.3390/ijerph9010123] [Medline: 22470283]

⁵ Niederkrotenthaler, T., Voracek, M., Herberth, A., Till, B., Strauss, M., Etzersdorfer, E., ... Sonneck, G. (2010). Role of media reports in completed and prevented suicide: Werther v. Papageno effects. *British Journal of Psychiatry*, 197(3), 234–243. <https://doi.org/10.1192/bjpp.109.074633>

⁶ Beautrais, A., Hendin, H. P. Y., Takahashi, Y., Chia, B. H., Schmidtke, A., & Pirkis, J. (2008). Improving portrayal of suicide in the media in Asia. In H. Hendin, M. Phillips, L. Vijayakumar, J. Pirkis, H. Wang, P. Yip, ... A. Fleischmann (Eds.), *Suicide and suicide prevention in Asia* (pp. 39–49). Geneva, Switzerland: World Health Organization

⁷ Niederkrotenthaler, T., Reidenberg, D. J., Till, B., & Gould, M. S. (2014). Increasing help-seeking and referrals for individuals at risk for suicide by decreasing stigma: The role of mass media. *American Journal of Preventive Medicine*, 47(3 Suppl 2), S235– 243. <https://doi.org/10.1016/j.amepre.2014.06.010>

⁸ Marthoenis M, Hasina A, S.M. Yasir A. (2020). Quality of Thai media reporting of suicidal behavior: Compliance against the World Health Organization media guidelines. <https://doi.org/10.1016/j.npbr.2020.09.003>

วัตถุประสงค์การศึกษา

1. เพื่อสำรวจและจำแนกข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับการรายงานข่าวการฆ่าตัวตายทางสื่อออนไลน์
2. เพื่อวิเคราะห์การนำเสนอข่าวการฆ่าตัวตายที่เป็นหน่วยการศึกษา ตามเกณฑ์การนำเสนอข่าวการฆ่าตัวตายที่พัฒนาจากข้อเสนอขององค์กรด้านสุขภาพจิตและด้านการรายงานข่าวการฆ่าตัวตาย

วิธีการศึกษา / Methods

1. หน่วยการศึกษา

1.1) การสำรวจการรายงานข่าวฆ่าตัวตายที่พบในสื่อออนไลน์ ในช่วงระหว่างวันที่ 15 มิ.ย. - 15 ก.ค. 64 (4 สัปดาห์) ทั้งนี้ โดยใช้คำค้น "ฆ่าตัวตาย" และคำอื่นๆ เกี่ยวข้อง เช่น โดดตึก โดดสะพาน ฯลฯ เพื่อค้นหาการรายงานข่าวฆ่าตัวตายใน Google Search โดยมีการตั้งค่าการค้นหารายวัน⁹ พร้อมบันทึกจำนวน “กรณี” การฆ่าตัวตายที่พบ และจำนวน “เว็บไซต์” ที่มีการนำเสนอข่าวการฆ่าตัวตายในแต่ละวันของช่วงเวลาที่กำหนด

1.2) การศึกษาตัวอย่างคลิปรายการข่าวทางทีวีดิจิทัล เพื่อวิเคราะห์ด้วยเกณฑ์การรายงานข่าวฆ่าตัวตาย

1.2.1) เลือกข่าวจากการสำรวจในข้อ 1.1) เพียง 2 กรณี ต่อสัปดาห์ รวมทั้งสิ้น 8 กรณี โดยเลือกเฉพาะข่าวที่สื่อออนไลน์ให้ความสนใจมากที่สุดในแต่ละสัปดาห์ จากการพิจารณาจำนวนเว็บไซต์ที่มีการรายงานข่าวกรณีนั้น ๆ มากที่สุด

1.2.2) เลือกศึกษาเฉพาะการรายงานข่าวที่มีผู้เสียชีวิตจากการฆ่าตัวตาย

1.2.3) กำหนดค่าสำคัญในแต่ละกรณี (เช่น ชื่อผู้เสียชีวิต อายุ สถานที่ และวิธีการ) เพื่อสืบค้นคลิปรายการข่าวทางทีวีดิจิทัลในยูทูป โดยตั้งค่าในช่วงเวลาที่กำหนด และจำนวนการดู โดยเลือกคลิปรายการข่าวที่มีจำนวนการรับชมสูงที่สุด 3 อันดับในแต่ละกรณี และต้องเป็นการรายงานข่าวที่ไม่เข้าข่ายลักษณะการให้ข้อมูลความคืบหน้าของแต่ละกรณี

2. แนวคิดในการศึกษา

จากการทบทวนแนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง พบแนวทางการรายงานข่าวฆ่าตัวตายจากแหล่งอ้างอิงทั้งในและต่างประเทศ ที่น่าสนใจ ดังนี้

⁹ ไม่นับรวมเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในต่างประเทศ บทความวิเคราะห์ประเด็นฆ่าตัวตาย บทความถอดบทเรียนปรากฏการณ์ฆ่าตัวตาย และการรายงานความคืบหน้าข่าวการฆ่าตัวตายในแต่ละกรณี

ตารางที่ 1 แสดงแหล่งอ้างอิงที่ใช้ในการศึกษาทั้งในและต่างประเทศ

ที่มา	แหล่งอ้างอิง
ในประเทศ	แถลงการณ์ของราชวิทยาลัยจิตแพทย์แห่งประเทศไทย เรื่อง “สื่อมวลชนกับการนำเสนอข่าวการฆ่าตัวตาย” ¹⁰
	กรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข “แนวทางของสื่อมวลชนในการนำเสนอบทความเกี่ยวกับการฆ่าตัวตาย” ¹¹
ต่างประเทศ	World Health Organization “PREVENTING SUICIDE: A RESOURCE FOR MEDIA PROFESSIONALS” ¹²
	Reportingonsuicide.org “Best Practices and Recommendations for Reporting on Suicide” ¹³

เมื่อพิจารณากรอบแนวคิด หลักเกณฑ์ที่ใช้อ้างอิงทั้ง 4 แหล่งแล้ว พบว่า ทั้งหมดมีวัตถุประสงค์สำคัญร่วมกันคือ 1) ปกป้องสิทธิความเป็นส่วนตัวของผู้ฆ่าตัวตายและครอบครัวหรือผู้ใกล้ชิด 2) ป้องกันไม่ให้เกิดพฤติกรรมเลียนแบบ และ 3) นำเสนอข้อมูลการช่วยเหลือที่เป็นประโยชน์สำหรับผู้ที่กำลังคิดฆ่าตัวตาย

ทั้งนี้ อาจจำแนกลักษณะสำคัญของหลักเกณฑ์ดังกล่าวออกเป็น 2 กลุ่ม คือ สิ่งที่ต้องหลีกเลี่ยง และ สิ่งที่ต้องควรกระทำ โดยอาจจะระบุว่าสิ่งที่ต้องควรหลีกเลี่ยง คือ ข้อมูล/เนื้อหาที่เป็นอันตราย (Harmful Information) และ สิ่งที่ต้องควรกระทำ คือ ข้อมูล/เนื้อหาที่เป็นประโยชน์ (Helpful Information) ตามแนวทางการศึกษาเกี่ยวกับการประเมินคุณภาพในการรายงานข่าวฆ่าตัวตายของ Kaisheng Lai et al (2021)¹⁴ และ S. M. Yasir Arafat et al (2020)¹⁵ ซึ่งในการศึกษารั้งนี้ได้นำมาใช้กำหนดเป็นเกณฑ์การวิเคราะห์เนื้อหาการข่าวที่เลือกศึกษา (Harm 13 / Help 4) ดังนี้

¹⁰ <https://www.dmh.go.th/news-dmh/view.asp?id=30848>

¹¹ <https://www.facebook.com/THAIDMH/posts/1263603577143189>

¹² <https://apps.who.int/iris/handle/10665/258814>

¹³ <https://reportingonsuicide.org/>

¹⁴ Kaisheng Lai et al, (2021). Assessing Suicide Reporting in Top Newspaper Social Media Accounts in China: Content Analysis Study. JMIR Ment Health 2021 | vol. 8 | iss. 5 | e26654

¹⁵ S. M. Yasir Arafat et al, (2020). Assessing the Quality of Media Reporting of Suicide Deaths in Bangladesh Against World Health Organization Guidelines. Crisis (2020), 41(1), 47–53

ตารางที่ 2 แสดงลักษณะสำคัญของหลักเกณฑ์ 2 กลุ่ม ได้แก่ สิ่งที่ต้องหลีกเลี่ยง (Harmful Information) และสิ่งที่มีประโยชน์ (Helpful Information)

สิ่งที่ต้องหลีกเลี่ยงหรือระมัดระวังในการนำเสนอข่าวการฆ่าตัวตาย (Harmful Information)
<p>1) นำเสนอรายละเอียดของการฆ่าตัวตาย</p> <ul style="list-style-type: none"> ● นำเสนอข้อมูลเกี่ยวกับวิธีการฆ่าตัวตายโดยละเอียด เช่น การระบุให้เห็นขั้นตอน การใช้ภาพอินโฟกราฟิก การจำลองเหตุการณ์ เป็นต้น (Harm 1) ● บรรยายลักษณะผู้เสียชีวิตจากการฆ่าตัวตายโดยละเอียด เช่น การระบุสภาพศพ บาดแผล เป็นต้น (Harm 2) ● นำเสนอข้อมูลเกี่ยวกับสถานที่เกิดเหตุโดยละเอียด เช่น การระบุแสดงให้เห็นที่อยู่ หรือ ตำแหน่งของสถานที่เกิดเหตุโดยชัดเจน เป็นต้น (Harm 3)
<p>2) เปิดเผยข้อมูลส่วนตัวของผู้เสียชีวิตและบุคคลใกล้ชิด</p> <ul style="list-style-type: none"> ● นำเสนอเนื้อหาหรือเปิดเผยให้เห็นจดหมายลาตายโดยละเอียด เช่น การอ่านเนื้อหาในจดหมายทิ้งฉบับ หรือนำเสนอข้อความส่วนใหญ่หรือทั้งหมดของจดหมาย เป็นต้น (Harm 4) ● เปิดเผยภาพนิ่ง ภาพเคลื่อนไหว หรือข้อมูลส่วนตัว ทั้งในขณะที่มีชีวิต และเสียชีวิตแล้ว รวมทั้งการนำข้อมูลจากโซเชียลมีเดียมานำเสนอ (Harm 5) ● สัมภาษณ์บุคคลใกล้ชิด หรือสมาชิกครอบครัวของผู้เสียชีวิตอย่างเจาะลึก เช่น การสัมภาษณ์ถึงความรู้สึก และผลกระทบจากการสูญเสีย เป็นต้น (Harm 6)
<p>3) รายงานข่าวการฆ่าตัวตาย อย่างกระตุ้นความสนใจ อย่างเร้าอารมณ์ ความรู้สึก</p> <ul style="list-style-type: none"> ● ให้ความสำคัญข่าวการฆ่าตัวตายเป็นข่าวหลัก ข่าวแรก ข่าวหน้าหนึ่ง หรือ อยู่ในตำแหน่ง หรือมีองค์ประกอบที่ดึงดูดความสนใจของผู้รับสาร ในกรณีสื่อออนไลน์ พิจารณาจากการใช้ # หรือ emoji ต่าง ๆ เพื่อสร้างความโดดเด่น (Harm 7) ● พาดหัวข่าว โปรยนำ เสนอเนื้อหา การฆ่าตัวตาย อย่างกระตุ้นความสนใจ เร้าอารมณ์ ความรู้สึก ความสะเทือนใจ โดยการระบุคำว่าฆ่าตัวตาย วิธีการฆ่าตัวตาย หรือถ้อยคำเชิงเร้าอารมณ์ในพาดหัวหรือโปรยนำ (Harm 8) ● เสนอเนื้อหาและ/หรือภาพรายละเอียดของการฆ่าตัวตาย หรือข้อมูลของผู้ฆ่าตัวตาย <u>อย่างซ้ำ ๆ หรือมากกว่า 1 ครั้งต่อแต่ละครั้งการนำเสนอ</u> (Harm 9) ● ใช้ภาษาในการนำเสนอข่าวการฆ่าตัวตายในลักษณะแสดงอารมณ์ หรือเพื่อเร้าอารมณ์ และการใช้ถ้อยคำเปรียบเทียบเปรียบเทียบอย่างเกินจริง (Harm 10)

4) ระบุสาเหตุหรือข้อสันนิษฐานเกี่ยวกับสาเหตุการฆ่าตัวตายอย่างผิวเผิน
<ul style="list-style-type: none"> ● ด่วนสรุป หรือลดทอนความซับซ้อนของสาเหตุการฆ่าตัวตาย ทำให้การฆ่าตัวตายมาจากสาเหตุหรือปัญหาใดเพียงปัญหาหนึ่ง (Harm 11)
5) นำเสนออย่างยอมรับว่าการฆ่าตัวตายเป็นทางออกของปัญหา
<ul style="list-style-type: none"> ● นำเสนอให้เห็น/ให้เข้าใจว่าการฆ่าตัวตายเป็นทางออกที่ยอมรับได้ หรือเป็นเรื่องปกติ เมื่อเผชิญภาวะยากลำบากของชีวิต (Harm 12)
6) นำเสนอข่าวการฆ่าตัวตายของศิลปิน/ดารา/นักร้อง/คนดัง โดยขาดความระมัดระวังถึงผลกระทบต่อความรู้สึก และพฤติกรรมเลียนแบบของผู้รับข่าวสาร (ทั้งนี้ พฤติกรรมเลียนแบบขึ้นอยู่กับสภาพบุคคล และสัดส่วนปริมาณ ระยะเวลา ความถี่ ของข่าวที่ได้รับ) (Harm 13)
สิ่งที่ควรทำในการนำเสนอข่าวการฆ่าตัวตาย (Helpful Information)
<ul style="list-style-type: none"> ● ให้ข้อมูลเกี่ยวกับช่องทางการรับ คำแนะนำ/ความช่วยเหลือ ร่วมด้วยทุกครั้งที่น่าเสนอข่าวการฆ่าตัวตาย (Help 1) ● นำเสนอข้อมูลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง บทความผู้เชี่ยวชาญด้านสุขภาพ คำแนะนำเรื่อง การประเมินตนเอง การจัดการความเครียดและความคิดฆ่าตัวตาย สัญญาณเตือนหรือปัจจัยเสี่ยงต่อการฆ่าตัวตาย (Help 2) ● นำเสนอความเห็นของผู้เชี่ยวชาญด้านสุขภาพจิต เพื่อให้คำแนะนำเรื่อง การประเมินตนเอง การจัดการความเครียดและความคิดฆ่าตัวตาย สัญญาณเตือนหรือปัจจัยเสี่ยงต่อการฆ่าตัวตาย (Help 3) ● ให้ข้อมูลเพื่อชี้ให้เห็นว่าพฤติกรรมฆ่าตัวตายไม่ได้เกิดจากสาเหตุใดเพียงสาเหตุหนึ่ง และมักมีความเชื่อมโยงกับปัญหาเรื่องสุขภาพจิต (Help 4)

สิ่งที่พบ / Key Findings

1) ผลการสำรวจการรายงานข่าวฆ่าตัวตายในสื่อออนไลน์ในช่วงระหว่างวันที่ 15 มิ.ย. 2564 - 15 ก.ค. 2564

จากการสำรวจตามวิธีการที่กำหนด พบว่าช่วงระหว่างวันที่ 15 มิ.ย. 2564 - 15 ก.ค. 2564 มีการรายงานข่าวฆ่าตัวตายในสื่อออนไลน์ จำนวน 45 กรณี โดยมีรายละเอียดดังนี้

1.1) การรายงานลักษณะการฆ่าตัวตาย¹⁶

ตารางที่ 3 แสดงลักษณะการฆ่าตัวตายต่อ 45 กรณี ที่พบจากการสำรวจ

ลักษณะการฆ่าตัวตาย	จำนวน (กรณี)
กรณีมีผู้เสียชีวิตจากการฆ่าตัวตาย	30
กรณีไม่มีผู้เสียชีวิตจากการฆ่าตัวตาย	15
รวม	45

จากการศึกษาข่าวฆ่าตัวตายจำนวน 45 กรณี สามารถแบ่งเป็นกรณีที่มีผู้เสียชีวิตจากการฆ่าตัวตาย จำนวน 30 กรณี หรือคิดเป็น 2 ใน 3 ของข่าวฆ่าตัวตายที่พบจากการสำรวจทั้งหมด ส่วนที่เหลืออีก 15 กรณี เป็นกรณีที่ไม่มีผู้เสียชีวิตจากฆ่าตัวตาย ซึ่งส่วนใหญ่เป็นกรณีที่ผู้พยายามฆ่าตัวตายได้รับความช่วยเหลือไว้ได้ทันเวลา อย่างไรก็ตาม จากผลการสำรวจดังกล่าวชี้ให้เห็นว่า ระหว่างวันที่ 15 มิ.ย. 2564 - 15 ก.ค. 2564 มีการรายงานข่าวผู้ที่เสียชีวิตจากฆ่าตัวตายโดยเฉลี่ยวันละ 1 กรณี โดยพบการรายงานข่าวการฆ่าตัวตายผ่านสื่อออนไลน์สูงสุด ในวันที่ 26 มิ.ย. 2564 จำนวน 6 กรณี แบ่งเป็นมีผู้เสียชีวิตจากการฆ่าตัวตาย จำนวน 4 กรณี และไม่มีผู้เสียชีวิตจากการฆ่าตัวตาย จำนวน 2 กรณี

1.2) การรายงานวิธีการฆ่าตัวตาย

ตารางที่ 4 แสดงวิธีการฆ่าตัวตายต่อ 45 กรณี ที่พบจากการสำรวจ

วิธีการฆ่าตัวตาย	จำนวน (กรณี)
กระโดดจากที่สูง เช่น ตึก สะพาน เป็นต้น	12
แขวนคอ/ผูกคอ	10
ทำให้ตัวเองจมน้ำ	7
ใช้อาวุธปืน	7
นำวัตถุมีพิษเข้าร่างกายด้วยวิธีการต่าง ๆ	4
ใช้วิธีรมควันในสถานที่ปิดทึบ	4

¹⁶ ในการศึกษาครั้งนี้ จะใช้คำว่า “มีผู้เสียชีวิตจากการฆ่าตัวตาย” แทนคำว่า “ฆ่าตัวตายสำเร็จ” และ “ไม่มีผู้เสียชีวิตจากการฆ่าตัวตาย” แทนคำว่า “ฆ่าตัวตายไม่สำเร็จ” หรือ “พยายามฆ่าตัวตาย” ทั้งนี้ เนื่องจากตามหลักเกณฑ์ของ WHO คำว่า “สำเร็จ” หรือ “พยายาม” มีนัยยะทางภาษาที่สื่อว่าการฆ่าตัวตาย เป็นเป้าหมายที่พึงประสงค์

ใช้วัตถุมีคม	1
รวม	45

จากการศึกษาข่าวการฆ่าตัวตายทั้ง 45 กรณี พบว่ามีการระบุวิธีการฆ่าตัวตาย 7 วิธี โดยวิธีที่พบมากที่สุดคือการกระโดดจากที่สูง เช่น ตึก สะพาน ฯลฯ จำนวน 12 กรณี รองลงมาเป็นการแขวนคอ จำนวน 10 กรณี และใช้อาวุธปืนยิงตัวตาย จำนวน 7 กรณี โดยพบวิธีที่ใช้ในการฆ่าตัวตายน้อยที่สุด ได้แก่ การใช้วัตถุมีคม ได้แก่ มีด จำนวน 1 กรณี

1.3) การรายงานข้อสันนิษฐานต่อสาเหตุหลักการฆ่าตัวตาย

ตารางที่ 5 แสดงข้อสันนิษฐานของสื่อต่อสาเหตุหลักการฆ่าตัวตายในข่าว 45 กรณีที่พบจากการสำรวจ

ข้อสันนิษฐานของสื่อต่อสาเหตุหลักของการฆ่าตัวตาย	จำนวน (กรณี)
ปัญหาทางเศรษฐกิจ	15
ปัญหาการเจ็บป่วยด้วยโรคทางจิตเวช	6
ปัญหาความสัมพันธ์	6
ปัญหาการเจ็บป่วยด้วยโรคทางกาย	4
ปัญหาอาชญากรรม	3
ไม่ทราบสาเหตุที่แน่ชัด	11
รวม	45

จากการศึกษาพบว่า ในความเป็นจริง การรายงานข่าวฆ่าตัวตายหรือการพยายามฆ่าตัวตายที่พบอาจมีทั้งที่มีการระบุสาเหตุการฆ่าตัวตายที่ชัดเจน แต่ในหลายกรณีก็มีสาเหตุการฆ่าตัวตายที่เกิดจากปัจจัยที่ซ้อนทับกัน นอกจากนี้ยังพบว่าในการรายงานข่าวฆ่าตัวตายในกรณีเดียวกัน สื่อแต่ละแหล่งอาจมีการพาดหัวข่าวหรือการเน้นให้น้ำหนักการนำเสนอข้อเท็จจริงที่แตกต่างกันไป การศึกษาในครั้งนี้ จึงเป็นความพยายามในการวิเคราะห์เพื่อจัดกลุ่ม “สาเหตุหลัก” ในการฆ่าตัวตายจากข่าวฆ่าตัวตายทั้ง 45 กรณี จากภาพรวมการนำเสนอของสื่อออนไลน์¹⁷ ตามวิธีสืบค้นที่กำหนดเป็นสำคัญ ดังนั้น สาเหตุหลักที่สรุปได้จากผลสำรวจเบื้องต้นนี้จึงอาจ

¹⁷ การศึกษาครั้งนี้พิจารณา “สาเหตุหลัก” ของข่าวการฆ่าตัวตายในแต่ละกรณีผ่านเนื้อหาและการนำเสนอของสื่อออนไลน์ ได้แก่ การระบุสาเหตุที่พบในพาดหัวข่าว และการให้ข้อมูลที่นำไปสู่ข้อสรุปหลัก ที่ให้น้ำหนักกับสาเหตุการฆ่าตัวตายเพียงสาเหตุเดียว (Monocausal Explanation) โดยขาดการเชื่อมโยงข้อมูลฆ่าตัวตายเป็นประเด็นอื่นๆ หรือมีการเชื่อมโยงเพียงเล็กน้อย

ไม่สามารถสะท้อนปัญหาการฆ่าตัวตายในแต่ละกรณีได้อย่างถูกต้องเสมอไป และไม่สามารถสะท้อนสาเหตุการฆ่าตัวตายในสังคมไทยได้อย่างครบถ้วนทุกมิติ

ทั้งนี้ ผลการศึกษาพบว่า การรายงานข่าวฆ่าตัวตายจากสื่อออนไลน์ที่พบ แสดงสาเหตุหลักเกี่ยวกับการเสียชีวิตจากปัญหาทางเศรษฐกิจ มากที่สุด จำนวน 15 กรณี โดยมากมักมาจากปัญหาหนี้สิน ปัญหาตกงาน เป็นต้น รองลงมาเป็นการเจ็บป่วยทางจิตเวช ซึ่งส่วนใหญ่มีสาเหตุมาจากโรคซึมเศร้า 6 กรณี ปัญหาจากความสัมพันธ์ เช่น การทะเลาะกับคนใกล้ชิด ความน้อยใจ ความหึงหวง ความสูญเสีย โดยมากมักเกี่ยวข้องกับคนในครอบครัว คนรักญาติพี่น้อง เพื่อนร่วมงาน ฯลฯ โดยพบ 6 กรณีเท่ากัน นอกจากนี้ยังพบการรายงานข่าวฆ่าตัวตายที่มีสาเหตุมาจากปัญหาความเจ็บป่วยทางกาย 4 กรณี และมาจากปัญหาอาชญากรรม ซึ่งในภาพรวมเป็นความพยายามฆ่าตัวตายเพื่อหนีความผิด อีก 3 กรณี

นอกเหนือจากนั้น เป็นการรายงานที่ไม่สามารถระบุสาเหตุการฆ่าตัวตายหรือการพยายามฆ่าตัวตายที่แน่ชัด จำนวน 11 กรณี ซึ่งปรากฏในหลายรูปแบบ เช่น การระบุเพียงว่าเป็นปัญหาส่วนตัว การคาดคะเนว่ามีสาเหตุหลายประการ การระบุว่าเป็นหน้าที่กำลังตรวจสอบเพิ่มเติมว่าเป็นการฆ่าตัวตาย หรือเกิดจากสาเหตุอื่น เป็นต้น

1.4) ความเกี่ยวข้องกับสถานการณ์การแพร่ระบาดโควิด-19 ของการรายงานข่าวการฆ่าตัวตายในข่าว 45 กรณีที่เป็นหน่วยการศึกษา

ตารางที่ 6 แสดงความเกี่ยวข้องกับสถานการณ์การแพร่ระบาดโควิด-19 ในข่าว 45 กรณีที่เป็นหน่วยการศึกษา

ความเกี่ยวข้องกับสถานการณ์โควิด-19 ในการรายงานข่าวที่เป็นหน่วยการศึกษา	จำนวน (กรณี)
เกี่ยวข้องกับสถานการณ์โควิด-19	16
ไม่เกี่ยวข้องกับสถานการณ์โควิด-19	29
รวม	45

จากการศึกษาพบว่า การรายงานข่าวฆ่าตัวตายที่พบทั้ง 45 กรณี มีการนำเสนอข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับสถานการณ์โควิด-19 จำนวน 16 กรณี หรือคิดเป็นเกือบ 1 ใน 4 ของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด โดยทั้ง 16 กรณีนี้มีถึง 14 กรณีที่เกี่ยวข้องกับสาเหตุการฆ่าตัวตายที่มาจากปัญหาทางเศรษฐกิจ

2) การวิเคราะห์คุณภาพการรายงานข่าวฆ่าตัวตาย

2.1) กรณีข่าวที่เลือกวิเคราะห์

จากการสำรวจกรณีการรายงานข่าวฆ่าตัวตายที่มีผู้เสียชีวิต ที่สื่อออนไลน์ให้ความสนใจมากที่สุดสัปดาห์ละ 2 ประเด็น รวมทั้งสิ้น 8 กรณี ดังนี้

ตารางที่ 7 แสดงจำนวนเว็บเพจที่รายงานข่าวฆ่าตัวตายกรณีที่มีผู้เสียชีวิต ที่สื่อออนไลน์ให้ความสนใจที่สุดต่อสัปดาห์

สัปดาห์	ลำดับ	กรณีข่าว	จำนวนเว็บเพจที่พบ ¹⁸
1 (15-21 มิ.ย. 64)	1	สาววัย 47 ปี ต้มยาฆ่าตัวตาย พร้อมแม่วัย 76 ปี จังหวัดชลบุรี	6
	2	สาวเครียด กระโดดจากปีทีเอสพระโขนง พบมีประวัติติดโควิด	12
2 (22-28 มิ.ย. 64)	3	ตาวัย 92 ปี ผูกคอตาย น้อยใจลูกเรื่องสร้อยทองปลอม	12
	4	ยูทูปเบอร์ (ประกายฟ้า) รายได้หด กระโดดจากที่จอดรถห้างดัง	43
3 (29 มิ.ย. - 5 ก.ค. 64)	5	พ่อกระโดดตึกฆ่าตัวตายตาม เสียใจที่ลูกสาวเสียชีวิตจากโควิด	17
	6	หนุ่มฆ่าตัวตาย หลังก่อเหตุยิงญาติ ปมขัดแย้งน้ำท่วมนา	15
4 (6-15 ก.ค. 64)	7	หนุ่มใหญ่ป่วยโควิด เครียดรอเตียง ตัดสินใจกระโดดแม่เจ้าพระยา	7
	8	หนุ่มโปรแกรมเมอร์กระโดดตึก 8 ชั้นดับ	7

จากการกำหนดคำสำคัญในแต่ละประเด็นข่าว (เช่น ชื่อผู้เสียชีวิต อายุ สถานที่ และวิธีการ) เพื่อสืบค้นคลิปการข่าวทางทีวีดิจิทัลในยูทูป โดยตั้งค่าในช่วงเวลาที่กำหนด และยอดรับชม โดยเลือกคลิปการข่าวที่มียอดรับชมสูงที่สุดไม่เกิน 3 อันดับในแต่ละกรณี โดยต้องเป็นคลิปการรายงานข่าวที่ไม่เข้าข่ายลักษณะการให้ข้อมูลความลับหน้าของแต่ละกรณี ซึ่งจะทำได้คลิปข่าวที่สืบค้นตามเกณฑ์ข้างต้นจำนวน 18 คลิป ดังนี้

¹⁸ สืบค้นโดยใช้กรอบเวลา 7 วัน ครอบคลุมวันเกิดเหตุของแต่ละประเด็นข่าว ตัวอย่างเช่น หากมีการรายงานวันเกิดเหตุวันที่ 2 ก.ค. 64 จะใช้วิธีสืบค้นระหว่างวันที่ 1-7 ก.ค. 64 ทั้งนี้ เพื่อป้องกันความคลาดเคลื่อนในการรายงานวันเกิดเหตุ และเพื่อให้ทราบถึงจำนวนความสนใจของสื่อออนไลน์ต่อกรณีข่าวการฆ่าตัวตายในแต่ละกรณี

ตารางที่ 8 แสดงจำนวนและข้อมูลคลิปรายการข่าวที่รายงานข่าวการฆ่าตัวตายที่ใช้เป็นหน่วยในการศึกษา สัปดาห์ที่ 1 (15-21 มิ.ย. 64)

สัปดาห์ที่ 1 (15-21 มิ.ย. 64)					
คลิปที่พบ	ชื่อข่าว/วันออกอากาศ	รายการ/ช่อง	ยอดรับชม (View)	ความยาว (นาที:วินาที)	ลิงค์
กรณีที่ 1					
1 (1)	สลด หญิงถูกโกล้งล้มละลาย เขียนจดหมายลาตาย ก่อน ต้มยาปลิดชีพ พร้อมแม่เฒ่าบนเตียง/21 มิ.ย. 64	เรื่องเล่าเช้านี้/3	56,146	4.14	shorturl.at/ dtFT9
กรณีที่ 2					
1 (2)	สาวติดโควิดไร้หนทาง กระโดด BTS พระโขนงดับ/22 มิ.ย. 64	ข่าวเที่ยง อมรินทร์/ Amarin TV	207,264	5.23	shorturl.at/ ctxzY
2 (3)	สาวตัดพ้อติดโควิด ทั้ง จม.ลาตาย ก่อนดิ่ง BTS พระโขนงดับ เร่งตามหาพลเมืองดีช่วยทำ CPR/22 มิ.ย. 64	เรื่องเล่าเช้านี้/3	28,205	2.48	shorturl.at/ afBK0
2 (4)	เร่งหาพลเมืองดีช่วยหญิงติดโควิด-19 กระโดดบิทีเอสดับ/22 มิ.ย. 64	เที่ยงทันข่าว/ PPTVHD	8,803	3.19	shorturl.at/ dtSZ2

ตารางที่ 9 แสดงจำนวนและข้อมูลคลิปรายการข่าวที่รายงานข่าวกรณีการฆ่าตัวตายที่ใช้เป็นหน่วยในการศึกษา สัปดาห์ที่ 2 (22-28 มิ.ย. 64)

สัปดาห์ที่ 2 (22-28 มิ.ย. 64)					
คลิปที่พบ	ชื่อข่าว/วันออกอากาศ	รายการ/ช่อง	ยอดรับชม (View)	ความยาว (นาที:วินาที)	ลิงค์
กรณีที่ 3					
1 (5)	พ่อผูกคอตับ น้อยใจลูกสาว ชื่อทองปลอมให้/22 มิ.ย. 64	เข้มข่าวเย็น/PPTVHD	191,657	3.35	shorturl.at/ djyEF
2 (6)	พ่อเฒ่าน้อยใจปลิดชีพดับหลังได้ทองปลอม/23 มิ.ย. 64	ข่าวเช้าช่องวัน/ ONE31	112,009	3.12	shorturl.at/ xzHTU
กรณีที่ 4					
1 (7)	แทบขาดใจ แม่รับศพยูทูบเบอร์ดังตึกดับ/27 มิ.ย. 64	ไทยรัฐนิวส์โชว์/ ไทยรัฐทีวี	748,644	20.37	shorturl.at/j pyJZ
2 (8)	พิษโควิดรายได้เป็นศูนย์ยูทูบเบอร์น้อยใจตึกดับ แม่ร่ำไห้รับลูกบ่นกลัวเป็นภาระ/28 มิ.ย. 64	ทูบโต้ะข่าว/ AmarinTV	120,956	14.18	shorturl.at/ nQU03

3 (9)	พิษโควิด นักดนตรี-ยูทูบเบอร์สาว เครียดไม่มีงาน ขาดรายได้ ดิ่งที่จุดตรห้วงดับ	เรื่องเล่าเสาร์- อาทิตย์/ช่อง 3	85,632	2.00	shorturl.at/ cfsGT
----------	---	------------------------------------	--------	------	-----------------------

ตารางที่ 10 แสดงจำนวนและข้อมูลคลิปรายการข่าวที่รายงานข่าวกรณีการฆ่าตัวตายที่ใช้เป็นหน่วยในการศึกษาสัปดาห์ที่ 3 (29 มิ.ย.-5 ก.ค. 64)

สัปดาห์ที่ 3 (29 มิ.ย.-5 ก.ค. 64)					
คลิปที่พบ	ชื่อข่าว/วันออกอากาศ	รายการ/ช่อง	ยอดรับชม (View)	ความยาว (นาที:วินาที)	ลิงค์
กรณีที่ 5					
1 (10)	ลูกป่วยติดเตียงติดโควิดดับ สลดซ้ำพ่อโดดตึกตายตาม	ข่าวเที่ยงอมรินทร์/ Amarin TV	77,194	4.52	shorturl.at/ orKZ0
2 (11)	ลูกสาวติดเตียงป่วยโควิดดับ พ่อสุดเสียใจโดดตึกฆ่าตัวตาย/2 ก.ค. 64	เที่ยงทันข่าว/ PPTVHD	15,535	2.37	shorturl.at/ otxGY
3 (12)	ลูกสาวดับ "โควิด" คาบ้าน - พ่อเสียใจ โดดตึกตายตาม/2 ก.ค. 64	ข่าวเที่ยงช่องวัน/ ONE31	2,507	1.27	shorturl.at/i svB2
กรณีที่ 6					
1 (13)	หนุ่มแค้นโดนสูบน้ำท่วมมายัง4ศพ ก่อนลั่นโกตตายญาติอ้างหลอน ลูกเหยื่อไม่เชื่อป่วย/3 ก.ค. 64	ทุบโต๊ะข่าว/Amarin TV	154,268	22.52	shorturl.at/ dfDGX
2 (14)	สยองขวัญฆาตกรรม 5 ศพ สังเวชปมฆ่ายกครัว/2 ก.ค. 64	ข่าวเย็นไทยรัฐ/ ไทยรัฐทีวี	582,764	3.02	shorturl.at/j tAQ2
3 (15)	ยิงดับ 5 ศพ ปมแย่งน้ำทำนา/2 ก.ค. 64	ข่าวเย็นช่องวัน/ Amarin TV	3,575	1.36	shorturl.at/i xyE0

ตารางที่ 11 แสดงจำนวนและข้อมูลคลิปรายการข่าวที่รายงานข่าวกรณีการฆ่าตัวตายที่ใช้เป็นหน่วยในการศึกษาสัปดาห์ที่ 4 (6-15 ก.ค. 64)

สัปดาห์ที่ 4 (6-15 ก.ค. 64)					
คลิปที่พบ	ชื่อข่าว/วันออกอากาศ	รายการ/ช่อง	ยอดรับชม (View)	ความยาว (นาที:วินาที)	ลิงค์
กรณีที่ 7					
1 (16)	หนุ่มโปรแกรมเมอร์ดังตึก8ชั้นดับ แพนร่าให้เชื่อป่วยหลุดโลก วิ่งคว้ามือไม่ทัน/9 ก.ค. 64	ทุบโต๊ะข่าว/Amarin TV	58,983	7.38	shorturl.at/exAGH
กรณีที่ 8					

1 (17)	เครียดติดโควิดไม่มีเตียงรักษา ดึงเจ้าพระยาดับ/8 ก.ค. 64 (ช่วงทำคลิป)	ข่าวเที่ยงไทยรัฐ/ ไทยรัฐทีวี	212,368	3.06	shorturl.at/eltNU
2 (18)	ชายวัย 59 เครียดตรวจเจอโควิด-19 โดดสะพาน กรุงธน จมแม่น้ำเจ้าพระยาดับ/9 ก.ค. 64	เรื่องเล่าเช้านี้/3	16,690	2.30	shorturl.at/hHU14

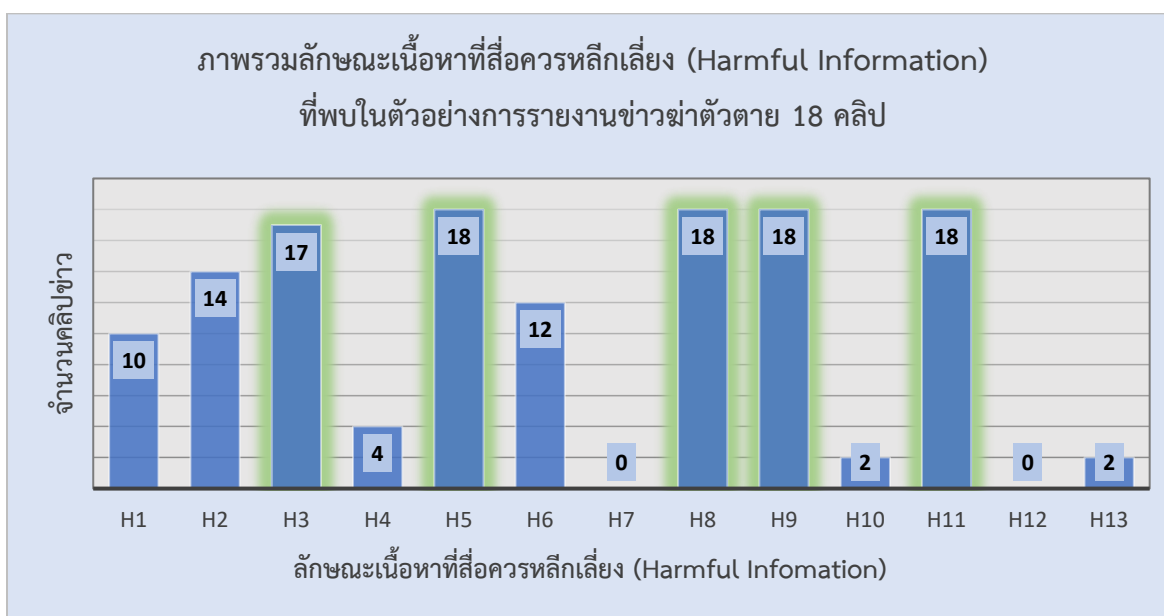
*เก็บข้อมูล ณ วันที่ 22 ก.ค. 2564

2.2) ผลการวิเคราะห์คลิปข่าวที่เลือกศึกษาตามแนวทางการรายงานข่าวฆ่าตัวตาย

เมื่อวิเคราะห์คลิปรายการข่าวที่เลือกศึกษาทั้ง 8 กรณี รวมจำนวน 18 คลิป โดยใช้แนวทางการรายงานข่าวฆ่าตัวตายที่พัฒนาขึ้น (Harm 13 / Help 4) เป็นเกณฑ์ในการวิเคราะห์ เพื่อจำแนกลักษณะเนื้อหาที่สื่อควรหลีกเลี่ยง (Harmful Information) และลักษณะเนื้อหาที่สื่อควรกระทำ (Helpful Information) ในคลิปการรายงานข่าวการฆ่าตัวตายของสื่อออนไลน์ที่เป็นหน่วยการศึกษา ตามข้อ 2.1)

2.2.1) ภาพรวมเนื้อหาที่สื่อควรหลีกเลี่ยง (Harmful Information) และเนื้อหาที่สื่อควรกระทำ (Helpful Information) ในการรายงานข่าวการฆ่าตัวตายที่พบจากคลิปข่าวที่เลือกศึกษา

แผนภูมิที่ 1 แสดงภาพรวมจำนวนคลิปที่มีเนื้อหาที่สื่อควรหลีกเลี่ยงในการรายงานกรณีข่าวฆ่าตัวตาย

จากแผนภูมิข้างต้น จะเห็นได้ว่าพบเนื้อหาที่สื่อควรหลีกเลี่ยง (Harmful Information) ในคลิปข่าวฆ่าตัวตายที่เลือกศึกษาทั้ง 18 คลิป โดยลักษณะที่พบมากที่สุด และพบในทุกคลิปที่เลือกศึกษา ได้แก่

การเปิดเผยภาพนิ่ง ภาพเคลื่อนไหว หรือข้อมูลส่วนตัว ทั้งในขณะที่มีชีวิต และเสียชีวิตแล้ว รวมทั้งการนำข้อมูลจากโซเชียลมีเดียมาเสนอ (Harm 5) การพาดหัวข่าว โปรมานำ เสนอเนื้อหา การฆ่าตัวตาย อย่างกระตุ้นความสนใจ เร้าอารมณ์ ความรู้สึกความสะเทือนใจ โดยการระบุคำว่าฆ่าตัวตาย วิธีการฆ่าตัวตาย หรือถ้อยคำเชิงเร้าอารมณ์ในพาดหัวหรือโปรมานำ (Harm 8) การเสนอเนื้อหาและ/หรือภาพรายละเอียดของการฆ่าตัวตาย หรือข้อมูลของผู้ฆ่าตัวตายอย่างซ้ำ ๆ หรือมากกว่า 1 ครั้ง (Harm 9) และการด่วนสรุป หรือลดทอนความซับซ้อนของสาเหตุการฆ่าตัวตาย ทำให้การฆ่าตัวตายมาจากสาเหตุหรือปัญหาใดเพียงปัญหาหนึ่ง (Harm 11) รองลงมา ได้แก่ การนำเสนอข้อมูลเกี่ยวกับสถานที่เกิดเหตุโดยละเอียด (Harm 3) เช่น การระบุแสดงให้เห็นที่อยู่ หรือตำแหน่งของสถานที่เกิดเหตุโดยชัดเจน เป็นต้น ซึ่งพบได้ใน 17 คลิป ซึ่งอาจกล่าวได้ว่า ลักษณะเนื้อหาสื่อที่ควรหลีกเลี่ยงทั้ง 5 ข้อนี้ เป็นลักษณะร่วมที่สำคัญ ซึ่งพบในการรายงานข่าวฆ่าตัวตายของสื่อที่เป็นหน่วยการศึกษา

นอกจากนั้น ยังพบการบรรยายลักษณะผู้เสียชีวิตจากการฆ่าตัวตายโดยละเอียด เช่น การระบุสภาพศพ บาดแผล เป็นต้น (Harm 2) จำนวน 14 คลิป การสัมภาษณ์บุคคลใกล้ชิด หรือสมาชิกครอบครัวของผู้เสียชีวิตอย่างเจาะลึก (Harm 6) จำนวน 12 คลิป โดยลักษณะเนื้อหาที่สื่อควรหลีกเลี่ยง (Harmful Information) ที่พบน้อยที่สุด คือการใช้ภาษาในการนำเสนอข่าวการฆ่าตัวตายในลักษณะแสดงอารมณ์ หรือเพื่อเร้าอารมณ์ และการใช้ถ้อยคำเปรียบเทียบเปรียบเทียบอย่างเกินจริง (Harm 10) ซึ่งพบเพียง 2 คลิป

จากการศึกษายังพบว่า มีการรายงานข่าวฆ่าตัวตายของคนดัง 1 กรณี จำนวน 3 คลิป ซึ่ง เข้าข่ายการนำเสนออย่างขาดความระมัดระวัง 2 คลิป โดยพบว่ามีการนำเสนอเนื้อหาที่สื่อควรหลีกเลี่ยง (Harmful Information) โดยละเอียด เช่น การบรรยายสภาพศพ การระบุสถานที่/ตำแหน่งเกิดเหตุโดยละเอียด การบอกขั้นตอน ฯลฯ รวมถึงมีระยะเวลาการเสนอมากกว่า 14 นาที ในขณะที่คลิปการรายงานข่าวฆ่าตัวตายที่เป็นหน่วยการศึกษาส่วนใหญ่จะเสนอในความยาวประมาณ 1-7

ทั้งนี้ จากการศึกษา **ไม่พบว่ามีเนื้อหาที่เข้าข่ายควรกระทำ (Helpful Information) ในคลิปข่าวฆ่าตัวตายที่เลือกศึกษาทั้ง 18 คลิป**

2.2.2) ลักษณะรูปธรรมของเนื้อหาที่สื่อควรหลีกเลี่ยง (Harmful Information) ที่พบจากคลิปข่าวฆ่าตัวตายที่เลือกศึกษา

ตารางที่ 13 แสดงลักษณะรูปธรรมของเนื้อหาที่สื่อควรหลีกเลี่ยง (Harmful Information) ที่พบจากคลิปข่าวกรณีฆ่าตัวตายที่เลือกศึกษา

ในตารางจะเป็นการสรุปรูปธรรมของเนื้อหาที่สื่อควรหลีกเลี่ยง เจดสีที่ใช้เป็นการแบ่งให้เห็นถึงความแตกต่างของวิธีการ หรือ “ระดับ” ลักษณะรูปธรรมของเนื้อหาที่สื่อควรหลีกเลี่ยง ซึ่งพบในการรายงานข่าวฆ่าตัวตายที่ศึกษา โดยเจดสีเข้มที่สุด สื่อถึงระดับที่ชัดเจน และควรหลีกเลี่ยงมากที่สุดในแต่ละหัวข้อ

เนื้อหาที่สื่อควรหลีกเลี่ยง		ลักษณะรูปธรรมที่พบจากการศึกษา
1. การนำเสนอรายละเอียดของการฆ่าตัวตาย	นำเสนอข้อมูลเกี่ยวกับวิธีการฆ่าตัวตายโดยละเอียด (Harm 1)	พบ 10 คลิป สามารถแบ่งออกเป็น <u>3 ลักษณะ</u> ได้แก่ <ul style="list-style-type: none"> นำเสนอผ่านการเล่าสรุปลำดับเหตุการณ์หรือลักษณะพฤติกรรมที่นำไปสู่การฆ่าตัวตายโดยผู้ประกาศข่าว จำนวน 2 คลิป นำเสนอผ่านการเล่าสรุปลำดับเหตุการณ์หรือลักษณะพฤติกรรมที่นำไปสู่การฆ่าตัวตายโดยผู้ประกาศข่าว พร้อมสื่อความหมายด้วยภาพ เช่น ภาพนิ่งของตำแหน่งเกิดเหตุ มุมกล้อง ภาพจากกล้องวงจรปิด ฯลฯ ซึ่งเป็นการให้รายละเอียดเกี่ยวกับวิธีการฆ่าตัวตายที่ชัดเจนขึ้น จำนวน 6 คลิป นำเสนอผ่านการเล่าสรุปโดยผู้ประกาศข่าว และสื่อความหมายด้วยภาพรวมทั้งการใช้กราฟฟิกหรืออนิเมชันจำลองเหตุการณ์หรือลักษณะพฤติกรรมที่นำไปสู่การฆ่าตัวตาย จำนวน 2 คลิป
	บรรยายลักษณะผู้เสียชีวิตจากการฆ่าตัวตายโดยละเอียด (Harm 2)	พบ 14 คลิป แบ่งเป็น <u>3 ลักษณะ</u> คือ <ul style="list-style-type: none"> ผู้ประกาศข่าวบรรยายลักษณะสภาพศพ หรือบาดแผลที่พบ เช่น นอนแน่นิ่ง มีแผลฉกรรจ์ที่ศีรษะ มีเลือดไหลอาบ ฯลฯ โดยมีการเซ็นเซอร์ภาพผู้เสียชีวิต จำนวน 8 คลิป ผู้ประกาศข่าวบรรยาย มีการเซ็นเซอร์ภาพผู้เสียชีวิต แต่มีภาพกราฟฟิกสรุปสภาพศพ การระบุบาดแผลที่พบ จำนวน 5 คลิป ผู้ประกาศข่าวบรรยายลักษณะสภาพศพที่พบ และเปิดเผยให้เห็น <u>บางส่วนของสภาพศพ</u> จำนวน 1 คลิป
	นำเสนอข้อมูลเกี่ยวกับสถานที่เกิดเหตุโดยละเอียด (Harm 3)	พบ 17 คลิป แบ่งเป็น <u>2 ลักษณะ</u> คือ <ul style="list-style-type: none"> ไม่ระบุชื่อสถานที่ชัดเจน แต่สามารถคาดเดาได้จากภาพ/คำบรรยาย/บริบท เช่น บริเวณ ลักษณะเด่นของสถานที่เกิดเหตุ เช่น จำนวนชั้นของตึก บริเวณถนน ฯลฯ จำนวน 6 คลิป

เนื้อหาที่สื่อควรหลีกเลี่ยง		ลักษณะรูปธรรมที่พบจากการศึกษา
		<ul style="list-style-type: none"> • ระบุชื่อสถานที่และจุดเกิดเหตุชัดเจน จำนวน 11 คลิป แบ่งเป็น <ul style="list-style-type: none"> - กรณีสถานที่สาธารณะ เช่น รถไฟฟ้าบีทีเอส ห้างบิ๊กซี สำนักสงฆ์ ฯลฯ จำนวน 8 คลิป - กรณีสถานที่ส่วนบุคคล เช่น การระบุบ้านเลขที่ หรือเผยแพร่ให้เห็นภาพชื่อร้านที่ชัดเจน เป็นต้น จำนวน 3 คลิป
2. เปิดเผยข้อมูลส่วนตัวของผู้เสียชีวิตและบุคคลใกล้ชิด	นำเสนอเนื้อหาหรือเปิดเผยให้เห็นจดหมายลาตายโดยละเอียด (Harm 4)	<p>พบจำนวน 4 คลิป แบ่งเป็น 2 ลักษณะ</p> <ul style="list-style-type: none"> • ผู้ประกาศข่าวอ่านเนื้อหาในจดหมายทั้งฉบับ แต่ไม่มีภาพจดหมาย จำนวน 1 คลิป • ผู้ประกาศข่าวอ่านเนื้อหาในจดหมายทั้งฉบับ พร้อมเปิดเผยภาพนิ่งจดหมายทั้งฉบับ โดยมีการเซ็นเซอร์ชื่อผู้เสียชีวิตและชื่อผู้ที่เกี่ยวข้อง จำนวน 3 คลิป
	เปิดเผยภาพนิ่งภาพเคลื่อนไหวหรือข้อมูลส่วนตัวข้อมูลจากโซเชียลมีเดีย ทั้งในขณะที่มีชีวิต และเสียชีวิตแล้ว (Harm 5)	<p>พบ 18 คลิป ทุกคลิปข่าวมีการใช้ภาพนิ่งหรือภาพเคลื่อนไหวของผู้เสียชีวิตประกอบการรายงาน โดยแบ่งได้เป็น 4 ลักษณะ คือ</p> <ul style="list-style-type: none"> • ไม่มีภาพศพ แต่มีการเสนอภาพผู้เสียชีวิต ขณะมีชีวิตอยู่ในลักษณะการเซ็นเซอร์ จำนวน 1 คลิป • เบลอภาพศพ และมีการเสนอภาพผู้เสียชีวิต ขณะมีชีวิตอยู่ในลักษณะการเซ็นเซอร์ จำนวน 13 คลิป • เบลอภาพศพ และเปิดเผยภาพใบหน้าของผู้เสียชีวิต ขณะมีชีวิตอยู่อย่างชัดเจน จำนวน 3 คลิป • เปิดเผยภาพบางส่วนของศพ (เห็นผิวหนัง) และเปิดเผยใบหน้าของผู้เสียชีวิตขณะยังมีชีวิตอยู่อย่างชัดเจน จำนวน 1 คลิป
	สัมภาษณ์บุคคลใกล้ชิด หรือสมาชิกครอบครัวของผู้เสียชีวิตอย่างเจาะลึก (Harm 6)	<p>พบ 12 คลิป ทั้งหมดเป็นการรายงานเพื่อเปิดเผยรายละเอียดของผู้เสียชีวิตก่อนตัดสินใจฆ่าตัวตาย แบ่งได้เป็น 2 ลักษณะ</p> <ul style="list-style-type: none"> • ผู้ประกาศข่าวเป็นคนสรุปเนื้อหาจากการสัมภาษณ์ จำนวน 3 คลิป • มีการปล่อยภาพการสัมภาษณ์และเสียงสัมภาษณ์ จำนวน 9 คลิป
	ให้พื้นที่ข่าวฆ่าตัวตายเป็นข่าวหลัก	-- ไม่พบ --

เนื้อหาที่สื่อควรหลีกเลี่ยง		ลักษณะรูปธรรมที่พบจากการศึกษา
3. รายงาน ข่าวการฆ่า ตัวตาย อย่าง กระตุ้นความ สนใจ อย่าง เร้าอารมณ์ ความรู้สึก	(Harm 7)	
	พาดหัวข่าว โปรม นำ อย่างกระตุ้น ความสนใจ เร้า อารมณ์ ความรู้สึก ความสะเทือนใจ (Harm 8)	พบว่าทุกคลิป มีการระบุวิธีการฆ่าตัวตาย ซึ่งตามแนวคิดและกรอบอ้างอิง ที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ถือเป็นหนึ่งในลักษณะสำคัญที่มีส่วนในการกระตุ้น ความสนใจ เร้าอารมณ์ โดยในบางคลิป ยังพบการใช้ภาษาในพาดหัวข่าวที่ แสดงความรู้สึกสะเทือนใจร่วมด้วย ดังตัวอย่าง <ul style="list-style-type: none"> ● “ลูกสาวดับ -โควิด- คาบ้าน - พ่อเสียใจ โดดตึกตายตาม” ● “สลด หญิงถูกโกง-ล้มละลาย เขียนจดหมายลาตาย ก่อนดื่มยาปลิดชีพ พร้อมแม่เฒ่าบนเตียง” ● “แทบขาดใจ แม่รับศพยุทูปเบอร์ดังตึกดับ”
	เสนอเนื้อหาและ/ หรือภาพ รายละเอียดของ การฆ่าตัวตาย หรือ ข้อมูลของผู้ฆ่าตัว ตายอย่างซ้ำ ๆ (Harm 9)	พบว่าทุกคลิปมีการฉายภาพพุทเทจซ้ำตลอดการรายงาน ทั้งภาพสถานที่ เกิดเหตุ สภาพร่างของผู้เสียชีวิต บรรยากาศงานศพ ช่วงเวลาเก็บศพ ผู้เสียชีวิต ฯลฯ มากกว่า 1 ครั้ง โดยพบทั้งในลักษณะภาพนิ่ง และ ภาพเคลื่อนไหว จากการศึกษาอาจตั้งข้อสังเกตถึงเหตุการณ์ฉายภาพพุท เทจซ้ำ ดังนี้ <ul style="list-style-type: none"> ● ข้อจำกัดของภาพที่มี ● ความตั้งใจในการนำเสนอภาพที่รายการข่าวได้มาเป็นพิเศษ เช่น กรณี การใช้ภาพวงจรปิดเผยภาพหญิงตกจากบิที่เอสซ่า ๆ ของรายการหนึ่ง ซึ่ง เมื่อเปรียบเทียบกับอีก 2 รายการกลับพบว่าไม่มีการใช้ภาพดังกล่าว เป็น ต้น
ใช้ภาษาในการ นำเสนอข่าวการฆ่า ตัวตายในลักษณะ แสดงอารมณ์ หรือ เพื่อเร้าอารมณ์ (Harm 10)	จากการศึกษาพบการใช้ภาษาในการนำเสนอข่าวการฆ่าตัวตายในลักษณะ แสดงอารมณ์ หรือเพื่อเร้าอารมณ์ ที่ชัดเจน เพียง 2 คลิป <ul style="list-style-type: none"> ● ผ่านการใช้คำอุทานใส่อารมณ์ของผู้ประกาศข่าวขณะรายงาน ในกรณี กรณีหนุ่มฆ่าตัวตาย ปมขัดแย้งเรื่องน้ำในนาข้าว) - “โอย ตายละๆ ” - “โอ้ให้ลูกอาจและโหดจริง ๆ ไม่น่าเชื่อเรื่องปล่อยน้ำเข้านา....” 	
4. ระบุสาเหตุหรือข้อสันนิษฐาน เกี่ยวกับสาเหตุการฆ่าตัวตาย อย่างผิวเผิน	พบว่า ทั้ง 18 คลิป มีลักษณะเนื้อหาที่เข้าข่ายด่วนสรุป หรือลดทอนความ ซับซ้อนของสาเหตุการฆ่าตัวตาย ใน 3 ลักษณะ ดังนี้ <ul style="list-style-type: none"> ● การระบุว่าจะยังต้องติดตามสาเหตุที่แน่ชัดต่อไป หรืออยู่ระหว่างการ สืบสวนเพิ่มเติมในช่วงทำการรายงาน แต่เนื้อหาหลักของข่าว สื่อ 	

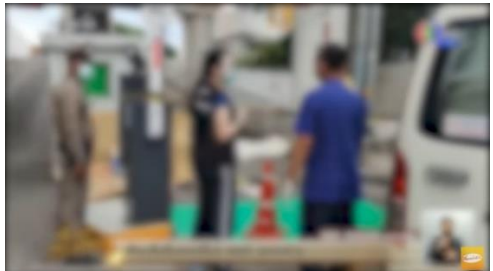

เนื้อหาที่สื่อควรหลีกเลี่ยง	ลักษณะรูปธรรมที่พบจากการศึกษา
<p>ลดทอนความซับซ้อนของสาเหตุการฆ่าตัวตาย (Harm 11)</p>	<p>ความหมายว่าสาเหตุการฆ่าตัวตายเกิดจากสาเหตุเดียว ทั้งจากการย้าสาเหตุในพาดหัวข่าว เนื้อหาในรายงาน การสรุปข่าวของผู้ประกาศข่าว การสัมภาษณ์ผู้เกี่ยวข้อง จำนวน 4 คลิป</p> <ul style="list-style-type: none"> ● การให้ข้อมูลเกี่ยวกับบริบท และสาเหตุอื่น ๆ แทรก แต่น้ำหนักการรายงานภาพรวม ยังสื่อความหมายว่าสาเหตุการฆ่าตัวตายเกิดจากสาเหตุเดียว ทั้งจากการย้าสาเหตุในพาดหัวข่าว เนื้อหาในรายงาน การสรุปข่าวของผู้ประกาศข่าว การสัมภาษณ์ผู้เกี่ยวข้อง จำนวน 5 คลิป ● การรายงานที่สื่อความหมายว่าสาเหตุการฆ่าตัวตายเกิดจากสาเหตุเดียว ทั้งจากการย้าสาเหตุในพาดหัวข่าว เนื้อหาในรายงาน การสรุปข่าวของผู้ประกาศข่าว การสัมภาษณ์ผู้เกี่ยวข้อง โดยไม่มีการให้ข้อมูลใด ๆ เพิ่มเติม จำนวน 9 คลิป
<p>5. นำเสนอให้เห็น/ให้เข้าใจว่า การฆ่าตัวตายเป็นทางออกที่ยอมรับได้ หรือเป็นเรื่องปกติ เมื่อเผชิญภาวะยากลำบากของชีวิต (Harm 12)</p>	<p>-- ไม่พบ --</p>
<p>6. นำเสนอข่าวการฆ่าตัวตายของศิลปิน/ดารา/นักร้อง/คนดัง โดยขาดความระมัดระวัง (Harm 13)</p>	<p>พบการรายงานข่าวฆ่าตัวตายของคนดัง 1 กรณี (ยูทูบเบอร์ประกายฟ้า) รวม 3 คลิป โดยจากการวิเคราะห์เปรียบเทียบกันเองของทั้ง 3 คลิป พบว่า มีการรายงานที่เข้าข่ายนำเสนอข่าวการฆ่าตัวตายของศิลปิน/ดารา/นักร้อง/คนดัง โดยขาดความระมัดระวัง จำนวน 2 คลิป</p> <ul style="list-style-type: none"> ● ทั้ง 2 คลิป ใช้เวลานำเสนอข่าวมากกว่า 14 นาที ● ทั้ง 2 คลิป มีเนื้อหาที่สื่อควรหลีกเลี่ยงในการนำเสนออื่น ๆ โดยละเอียด เช่น การบรรยายสภาพศพ การระบุสถานที่/ตำแหน่งเกิดเหตุโดยละเอียด การบอกขั้นตอนการฆ่าตัวตายโดยใช้ภาพกราฟฟิก และอนิเมชั่น จำลองเหตุการณ์ ฯลฯ
<p>หมายเหตุ: เฉดสีเข้มใช้สื่อถึงวิธีการ หรือ “ระดับ” เนื้อหาที่สื่อควรหลีกเลี่ยงที่ชัดเจน และควรหลีกเลี่ยงมากที่สุดในแต่ละหัวข้อ</p>	

2.2.3) กรณีศึกษา: การรายงานข่าวฆ่าตัวตายของยูทูบเบอร์ประกายฟ้า

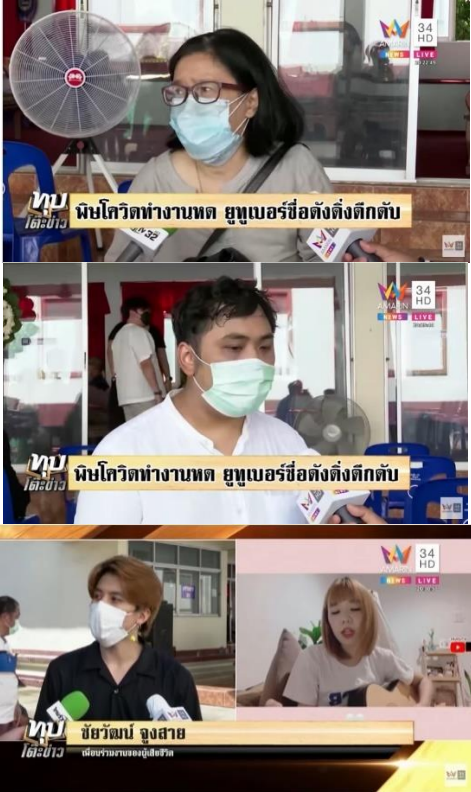
จากการสำรวจการรายงานข่าวฆ่าตัวตายที่เลือกศึกษาทั้ง 8 กรณี พบว่าข่าวการฆ่าตัวตายของยูทูบเบอร์ประกายฟ้า เป็นกรณีที่มีจำนวนเว็บไซต์ที่รายงานข่าวดังกล่าวในจำนวนที่สูงมากที่สุด ทั้งนี้ เนื่องจากยูทูบเบอร์ประกายฟ้ามีสถานะที่เข้าข่ายบุคคลที่มีชื่อเสียงในโลกโซเชียล ก่อปรสาเหตุนการฆ่าตัวตายที่เกี่ยวข้องกับสถานการณ์โควิด-19 และปัญหาเศรษฐกิจ ซึ่งถือเป็นวาระที่สำคัญของสังคมในช่วงเวลาที่ทำการศึกษา คือ 15 มิถุนายน – 15 กรกฎาคม 64 ทำให้ในช่วงเวลาที่ศึกษา กรณีการรายงานข่าวการฆ่าตัวตายของยูทูบเบอร์ประกายฟ้า ได้รับความสนใจจากสื่อและสังคมมากกว่ากรณีอื่น ๆ จึงเห็นควรนำคลิปข่าวฆ่าตัวตายกรณียูทูบเบอร์ประกายฟ้าที่เลือกศึกษา ทั้ง 3 คลิป มาเปรียบเทียบให้เห็นถึงความร่วมและความต่างในการรายงาน และลักษณะรูปธรรมของเนื้อหาที่สื่อควรหลีกเลี่ยง ที่พบจากการวิเคราะห์

ตารางที่ 14 แสดงการเปรียบเทียบความร่วมและความต่างในรูปธรรมกรณีการรายงานข่าวยูทูปเบอร์กระโดดตึกฆ่าตัวตาย ตามเกณฑ์เนื้อหาที่สื่อควรหลีกเลี่ยง (Harmful Information)

เนื้อหาที่สื่อควรหลีกเลี่ยง	ตัวอย่างคลิปการรายงานข่าวการฆ่าตัวตาย: ยูทูปเบอร์ประกายฟ้า		
	ไทยรัฐนิวส์โชว์	ทูปโต๊ะข่าว	เรื่องเล่าเสาร์-อาทิตย์
นำเสนอข้อมูลเกี่ยวกับวิธีการฆ่าตัวตายโดยละเอียด (Harm 1)	<p>ผู้ประกาศบรรยายขั้นตอนพร้อมภาพอนิเมชันจำลองเหตุการณ์</p> 	<p>ผู้ประกาศบรรยายขั้นตอนพร้อมภาพอนิเมชันจำลองเหตุการณ์</p> 	<p>ผู้ประกาศบรรยายขั้นตอน</p>
บรรยายลักษณะผู้เสียชีวิตจากการฆ่าตัวตายโดยละเอียด (Harm 2)	<p>มีกราฟฟิกสรุปสภาพศพ/บาดแผล</p> 	<p>มีกราฟฟิกสรุปสภาพศพ/บาดแผล</p> 	-
นำเสนอข้อมูลเกี่ยวกับสถานที่	<p>ไม่ระบุชื่อสถานที่ แต่สามารถคาดเดาได้จากภาพและบริบท</p>	<p>ไม่ระบุชื่อสถานที่ แต่สามารถคาดเดาได้จากภาพและบริบท</p>	<p>ระบุสถานที่และจุดเกิดเหตุชัดเจน</p>

เนื้อหาที่สื่อ	ตัวอย่างคลิปการรายงานข่าวการฆ่าตัวตาย: ยูทูบเบอร์ประกายฟ้า		
ควรหลีกเลี่ยง	ไทยรัฐนิวส์โชว์	ทูปโตะข่าว	เรื่องเล่าเสาร์-อาทิตย์
เกิดเหตุโดย ละเอียด (Harm 3)			
นำเสนอเนื้อหา หรือเปิดเผยให้ เห็นจดหมายลา ตายโดยละเอียด (Harm 4)			
เปิดเผยภาพนิ่ง ภาพเคลื่อนไหว หรือข้อมูล ส่วนตัว ข้อมูล จากโซเชียล มีเดีย ทั้งในขณะ ที่มีชีวิต และ เสียชีวิตแล้ว (Harm 5)	<p>เบลอภาพศพ แต่เปิดเผยภาพใบหน้าขณะที่มีชีวิต</p> 	<p>เบลอภาพศพ แต่เปิดเผยภาพใบหน้าขณะที่มีชีวิต</p> 	<p>เบลอภาพศพ และมีการเซ็นเซอร์ใบหน้าขณะที่มีชีวิต</p>

เนื้อหาที่สื่อ ควรหลีกเลี่ยง	ตัวอย่างคลิปการรายงานข่าวการฆ่าตัวตาย: ยูทูบเบอร์ประกายฟ้า		
	ไทยรัฐนิวส์โชว์	ทูปโต๊ะข่าว	เรื่องเล่าเสาร์-อาทิตย์
สัมภาษณ์บุคคล ใกล้ชิด หรือ สมาชิก ครอบครัวของ ผู้เสียชีวิตอย่าง เจาะลึก (Harm 6)	<p>ปล่อยภาพ/เสียงสัมภาษณ์แม่ แฟน และเพื่อนผู้เสียชีวิต</p> 	<p>ปล่อยภาพ/เสียงสัมภาษณ์แม่ แฟน และเพื่อนผู้เสียชีวิต</p> 	-
ให้พื้นที่ข่าวฆ่า ตัวตายเป็นข่าว หลัก (Harm 7)	-	-	-

เนื้อหาที่สื่อ ควรหลีกเลี่ยง	ตัวอย่างคลิปการรายงานข่าวการฆ่าตัวตาย: ยูทูบเบอร์ประกายฟ้า		
	ไทยรัฐนิวส์โชว์	ทูปโตะข่าว	เรื่องเล่าเสาร์-อาทิตย์
พาดหัวข่าว โปรยนำ อย่าง กระตุ้นความ สนใจ เร้า อารมณ์ ความรู้สึก สะเทือนใจ (Harm 8)	<ul style="list-style-type: none"> ● "<u>แทบขาดใจ</u> แม่รับศพยูทูบเบอร์<u>ดิ่งตึกดับ</u>" ● "พิษโควิด" ทำยูทูบเบอร์สาว<u>ดิ่งตึกเสียชีวิต</u> ● "ประกายฟ้า" ให้กำลังใจคนอื่นก่อน<u>ดิ่งห้างดับ</u> 	<ul style="list-style-type: none"> ● "พิษโควิดทำงานหด ยูทูบเบอร์<u>ช็อคดิ่งตึกดับ</u>" ● "พิษโควิดรายได้เป็นศูนย์ ยูทูบเบอร์<u>น้อยใจดิ่งตึกดับ</u> <u>แม่</u> <u>รู้ว่าได้รับลูกบ่นกลับเป็นภาระ</u>" 	<ul style="list-style-type: none"> ● "พิษโควิด นักดนตรี-ยูทูบเบอร์สาว <u>เครียดไม่มี</u> <u>งาน</u> <u>ขาดรายได้</u> <u>ดิ่งที่จอดรถห้างดับ</u>"
เสนอเนื้อหา และ/หรือภาพ รายละเอียดของ การฆ่าตัวตาย หรือข้อมูลของผู้ ฆ่าตัวตายซ้ำ ๆ (Harm 9)	ใช้ภาพซ้ำสถานที่เกิดเหตุ /ลานจอดรถ มากกว่า 1 ครั้ง	ใช้ภาพซ้ำสถานที่เกิดเหตุ /ลานจอดรถ มากกว่า 1 ครั้ง	ใช้ภาพซ้ำสถานที่เกิดเหตุ /ลานจอดรถ มากกว่า 1 ครั้ง
ใช้ภาษาในการ นำเสนอข่าวการ ฆ่าตัวตายใน ลักษณะแสดง อารมณ์ หรือเพื่อ เร้าอารมณ์ (Harm 10)	-	-	-
ลดทอนความ ซับซ้อนของ สาเหตุ	ย่อสาเหตุปัญหาเศรษฐกิจ/ โควิด-19	ย่อสาเหตุปัญหาเศรษฐกิจ/ โควิด-19	ย่อสาเหตุปัญหาเศรษฐกิจ/ โควิด-19

เนื้อหาที่สื่อ ควรหลีกเลี่ยง	ตัวอย่างคลิปการรายงานข่าวการฆ่าตัวตาย: ยูทูบเบอร์ประกายฟ้า		
	ไทยรัฐนิวส์โชว์	ทูปโต๊ะข่าว	เรื่องเล่าเสาร์-อาทิตย์
การฆ่าตัวตาย (Harm 11)			
นำเสนอให้เห็น/ ให้เข้าใจว่าการ ฆ่าตัวตายเป็น ทางออกที่ ยอมรับได้ หรือ เป็นเรื่องปกติ เมื่อเผชิญภาวะ ยากลำบากของ ชีวิต (Harm 12)			
นำเสนอข่าวการ ฆ่าตัวตายของ ศิลปิน/ดารา/ นักร้อง/คนดัง โดยขาดความ ระมัดระวัง (Harm 13)	23 นาที	14 นาที	2 นาที

จากการศึกษาตัวอย่างการรายงานข่าวฆ่าตัวตายกรณียูทูบเบอร์ประกายฟ้าทั้ง 3 คลิป พบลักษณะร่วมที่สำคัญคือ ทั้ง 3 คลิปมีการใช้พาดหัวข่าวที่ระบุข้อมูล/วิธีการฆ่าตัวตายในลักษณะเร้าอารมณ์ (Harm 8) การใช้ภาพสถานที่เกิดเหตุซ้ำ ๆ มากกว่า 1 ครั้ง (Harm 9) รวมถึงการให้ข้อมูลสาเหตุการฆ่าตัวตายเพียงสาเหตุเดียว ทั้งจากการพาดหัว และองค์ประกอบอื่น ๆ ในการรายงาน (Harm 11)

นอกเหนือจากนั้น จะเห็นว่า วิธีการให้ข้อมูลที่พึงหลีกเลี่ยงของแต่ละตัวอย่าง มีความละเอียดที่แตกต่างกัน ที่สำคัญคือรายการไทยรัฐนิวส์โชว์ และทูบโต้ะข่าว มีการใช้ภาพอนิเมชั่นจำลองเหตุการณ์ เพื่อให้เห็นภาพก่อนการตัดสินใจฆ่าตัวตายของผู้เสียชีวิต การใช้กราฟฟิกเน้นสรุปสภาพบาดแผลและสภาพศพ ไปจนถึงการทำข่าวที่งานศพ เน้นการเปิดคลิปผลงานเพลงของผู้เสียชีวิตในสื่อสังคมออนไลน์ ในขณะที่รายการเรื่องเล่าเสาร์-อาทิตย์ใช้เพียงวิธีให้ผู้ประกาศเล่าบรรยายเหตุการณ์ก่อนผู้เสียชีวิตฆ่าตัวตาย

จากการเปรียบเทียบยังพบว่า รายการเรื่องเล่าเสาร์-อาทิตย์ เป็นตัวอย่างคลิปข่าวฆ่าตัวตายที่พบลักษณะควรหลีกเลี่ยง 6 ลักษณะ ซึ่งน้อยกว่าคลิปข่าวจากรายการไทยรัฐนิวส์โชว์ และทูบโต้ะข่าว โดยพบว่าผู้ประกาศพยายามหลีกเลี่ยงการบรรยายสภาพผู้เสียชีวิต ("พบร่างของหญิงอายุ 30 ปี ซึ่งก็ชัดเจนว่าตกลงมาจากอาคารจอดรถ" "เราพยายามจะไม่บอกรายละเอียดใด ๆ เกี่ยวกับร่างกาย") หลีกเลี่ยงการเปิดเผยภาพใบหน้า หรือตัวตนผู้เสียชีวิต ทั้งในขณะที่มีชีวิตอยู่ หรือเสียชีวิตแล้ว ทั้งนี้โดยใช้วิธีการเซ็นเซอร์ เบลอภาพฟุตเทจ ทั้งจากสถานที่เกิดเหตุ และภาพเคลื่อนไหวจากช่องยูทูบของผู้เสียชีวิตตลอดการรายงาน ไม่มีการปล่อยภาพ/เสียง หรือเนื้อหาสัมภาษณ์ญาติผู้เสียชีวิต รวมถึงการรายงานข่าวดังกล่าวโดยรวบรัดเพียง 2 นาที

อย่างไรก็ดี เมื่อสืบค้นเพิ่มเติมพบว่า ในคลิปรายการฉบับเต็มของรายการเรื่องเล่าเสาร์-อาทิตย์ ในวันที่ 27 มิถุนายน 2564 มีรายงานข่าวฆ่าตัวตายกรณียูทูบเบอร์ประกายฟ้า โดยมีเนื้อหาการรายงานและความยาวเช่นเดียวกับคลิปสั้นที่เป็นหน่วยการศึกษาในครั้งนี้ ประมาณ 2 นาที แต่เป็นคลิปรายการฉบับเต็มของรายการเรื่องเล่าเสาร์-อาทิตย์ (ซึ่งไม่ใช่เกณฑ์การคัดเลือกหน่วยการศึกษาวิเคราะห์กรณีการรายงานข่าวยูทูบเบอร์ฆ่าตัวตาย) มีการเปิดเผยภาพใบหน้าและภาพเคลื่อนไหวของยูทูบเบอร์ประกายฟ้าขณะมีชีวิต ซึ่งเป็นการนำเสนอที่ไม่ได้แตกต่างจากรายการไทยรัฐนิวส์โชว์ และทูบโต้ะข่าว

ตารางที่ 15 เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างคลิปสั้น และคลิปรายการเต็มของรายการเรื่องเล่าเสาร์-อาทิตย์

ตัวอย่างความแตกต่างของการรายงานข่าวการฆ่าตัวตาย: ยูทูบเบอร์ประกายฟ้า ของรายการเรื่องเล่าเสาร์-อาทิตย์	
คลิปสั้นที่ใช้เป็นหน่วยการศึกษา	คลิปรายการฉบับเต็มในวันที่ 27 มิ.ย. 64
	
	
	

หลักฐานดังกล่าว ชี้ให้เห็นว่าในความเป็นจริงแล้ว สื่อมีทางเลือกในการกำหนดวิธีการนำเสนอ และหลีกเลี่ยงการให้รายละเอียดบางประการ อย่างคำนึงผลกระทบต่อสิทธิความเป็นส่วนตัวของผู้เสียชีวิต และผู้ใกล้ชิด รวมถึงอาจกระตุ้นพฤติกรรมเลียนแบบในผู้รับสารบางคน จากการรายงานข่าวการฆ่าตัวตายของสื่อในแต่ละกรณี

2.2.4) การรายงานข่าวฆ่าตัวตายที่เกี่ยวข้องกับสถานการณ์โควิด-19

จากกรณีที่เลือกศึกษาทั้งสิ้น 8 กรณี รวม 18 คลิปข่าว พบว่า สามารถแบ่งเป็นกรณีการรายงานข่าวฆ่าตัวตายที่เกี่ยวข้องกับสถานการณ์โควิด-19 จำนวน 5 กรณี รวม 12 คลิป ดังตาราง

ตารางที่ 16 แสดงข้อมูลการรายงานข่าวฆ่าตัวตายที่เกี่ยวข้องกับสถานการณ์โควิด-19

ลำดับ	กรณีข่าวฆ่าตัวตายที่เกี่ยวข้องกับโควิด-19	จำนวนคลิปข่าวที่ศึกษา
1	สาววัย 47 ปี กรอกยาฆ่าตัวตาย พร้อมแม่วัย 76 ปี จังหวัดชลบุรี	1
2	สาวเครียด กระโดดจากบีทีเอสพระโขนง พบมีประวัติติดโควิด	3
3	ยูทูบเบอร์ (ประกายฟ้า) รายได้หด เครียด กระโดดจากที่จอดรถห้างดัง	3
4	พ่อกระโดดตึกฆ่าตัวตายตาม เสียใจที่ลูกสาวเสียชีวิตจากโควิด	3
5	หนุ่มใหญ่ป่วยโควิด เครียดรอเตียง ตัดสินใจกระโดดแม่เจ้าพระยา	2

จากการศึกษาพบว่า การรายงานข่าวฆ่าตัวตายเกี่ยวข้องกับสถานการณ์โควิด-19 ทั้ง 12 คลิป มีลักษณะเนื้อหาที่สื่อควรหลีกเลี่ยงไม่แตกต่างจากการรายงานข่าวฆ่าตัวตายที่เลือกศึกษาในภาพรวม กล่าวคือ ยังคงมีลักษณะร่วมดังผลการศึกษาในข้อ 2.2.1) และไม่พบลักษณะเนื้อหาที่สื่อควรกระทำ (Helpful Information) ตามเกณฑ์ที่กำหนด

แต่เนื่องจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโควิด-19 ถือเป็นสถานการณ์ที่ไม่ปกติ และจากสถิติแล้วพบว่าโควิด-19 มีส่วนสัมพันธ์กับตัวเลขการฆ่าตัวตายที่สูงขึ้น การศึกษาในครั้งนี้ จึงพยายามวิเคราะห์เนื้อหาการรายงานข่าวฆ่าตัวตาย ที่มีการเชื่อมโยงกับสถานการณ์/บริบทอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับโควิด-19 ซึ่งจากการศึกษาพบว่า มีการรายงานข่าวจาก 2 คลิป ที่ในการรายงานมีการสะท้อนหรือเชื่อมโยงประเด็นการบริหารจัดการของภาครัฐ ดังแสดงในตาราง

ตารางที่ 17 แสดงข้อมูลการรายงานข่าวฆ่าตัวตายจาก 2 คลิปข่าวที่มีการรายงานอย่างเชื่อมโยงประเด็นการบริหารจัดการของภาครัฐ

ลำดับ	รายการ	ประเด็นข่าว/ชื่อคลิป	การเชื่อมโยงกับบริบทอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับโควิด-19	เวลาบรรยาย (นาที)	เวลารวม (นาที)
1	ข่าวเที่ยงไทยรัฐ	เครียดติดโควิดไม่มีเตียงรักษา ดิ่งเจ้าพระยา ดับ	ผู้ประกาศนำเสนอข้อมูลในช่วงท้ายการรายงาน "เรื่องนี้มันก็สะท้อนอะไรหลาย ๆ อย่างเหมือนกัน เพราะก่อนหน้านี้ อนุทินได้พูดถึงการบริหารจัดการเตียงใน กทม. ทาง สธ. มีการเปิดศูนย์แรกรับ ส่งต่อทางนิมิบุตร มีการเปิด รพ. บุษราคัม คุณอนุทินยังบอกเลยว่า หลังจากนั้นจะเร่งดำเนินการแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้า จะลดอาการเจ็บป่วย ไม่ให้ใครต้องมาเสียชีวิตที่บ้าน รอเตียงรักษาอีก"	0.30	3.06
2	ไทยรัฐนิวส์โชว์	แทบขาดใจแม่รับศพบูบเบอร์ดังตึกดับ	ผู้ประกาศนำเสนอข้อมูลในช่วงท้ายการรายงาน "เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นกับน้องฟ้ามันเหมือนเป็นการจุดประกายให้เหล่านักดนตรีทั้งหลาย ที่ได้รับผลกระทบจากโควิด-19 ออกมาพูดนานแล้วละ เขาออกมาพูดกันว่า เรายินดีรับมาตรการ (ล็อกดาวน์) แต่อยากให้มีการเยียวยา อยากให้มีการดูแลกันบ้าง เพราะเขาคือคนกลุ่มแรก ๆ ที่ได้รับผลกระทบ ถูกปิดกั้นานที่สุด ปลดล็อกก็ช้าที่สุด ทั้ง ๆ ที่อาชีพของพวกเขา ก็มีส่วนในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจของประเทศ ไม่ได้น้อยไปกว่าอาชีพอื่น ๆ เหมือนกัน"	0.30	20.37

(แทรกภาพข้อความทางโซเชียลมีเดียของศิลปิน ที่มีการพาดพิง/วิจารณ์นโยบายรัฐ)

จากข้อมูลในตารางที่ 16 จะเห็นได้ว่า ข้อมูลที่พบมีการเชื่อมโยงบริบทในสถานการณ์โควิด-19 ที่มากไปกว่าประเด็นหลักของเนื้อหาข่าว แต่ยังเป็นสัดส่วนเวลาที่น้อย เมื่อเทียบกับเวลารวมของการรายงาน และยังถูกจัดให้อยู่ในลำดับสุดท้ายของโครงสร้างการรายงาน การรายงานข่าวทั้ง 2 กรณีนี้ จึงถือว่ามี**ความพยายามในการยกระดับสถานการณ์การฆ่าตัวตายที่มากไปกว่าเหตุการณ์เฉพาะบุคคล** แต่ในภาพรวมแล้วยังคงให้น้ำหนักกับสถานการณ์โควิด-19 และผลกระทบทางเศรษฐกิจ ในสถานะสาเหตุสำคัญของการฆ่าตัวตาย (Monocausal Explanation) ในขณะที่ตัวอย่างการรายงานข่าวที่เกี่ยวข้องกับสถานการณ์โควิด-19 ที่เหลือ ล้วนเป็นการมุ่งรายงานเหตุการณ์ในลักษณะเรื่องเฉพาะบุคคลที่ได้รับผลกระทบจากโควิด-19 โดยขาดการเชื่อมโยงหรือขยายประเด็นการรายงานข่าวฆ่าตัวตายกับบริบทสังคมและปัญหาเชิงโครงสร้างของสถานการณ์โควิด 19 ในช่วงเวลาที่ทำการศึกษา

สรุปผลการศึกษา / Conclusion

การศึกษาครั้งนี้เป็นการสำรวจกรณีการรายงานข่าวฆ่าตัวตายทางสื่อออนไลน์ ระหว่างวันที่ 15 มิ.ย.-15 ก.ค. 2564 เพื่อ 1) สำรวจและจำแนกข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการรายงานข่าวฆ่าตัวตาย เพื่อใช้เป็นข้อมูลเบื้องต้นในการคัดเลือกกรณีศึกษาการรายงานข่าวฆ่าตัวตายของรายการข่าวที่สืบค้นพบในยูทูปในช่วงเวลาเดียวกัน ตามเกณฑ์ที่กำหนด และ 2) วิเคราะห์คลิปข่าวฆ่าตัวตายที่เลือกศึกษาตามเกณฑ์ที่กำหนด ตามแนวทางการรายงานข่าวฆ่าตัวตายที่พัฒนาขึ้นจากคำแนะนำของหน่วยงานด้านสุขภาพจิต องค์กรที่ทำงานเรื่องการรายงานข่าวการฆ่าตัวตาย และองค์การอนามัยโลก สรุปผลการศึกษา ได้ดังนี้

1) การสำรวจและจำแนกข้อมูลการรายงานข่าวฆ่าตัวตายที่พบในสื่อออนไลน์ จำนวน 45 กรณี

ในช่วงเวลาที่ศึกษาพบกรณีการรายงานข่าวฆ่าตัวตาย รวมจำนวน 45 กรณี แบ่งเป็นกรณีที่ได้รับความช่วยเหลือได้ทัน จำนวน 15 กรณี เป็นกรณีที่มีผู้เสียชีวิตจากการฆ่าตัวตาย จำนวน 30 กรณี หรือคิดเป็น 2 ใน 3 ของข่าวฆ่าตัวตายที่พบจากการสำรวจทั้งหมด โดยเฉลี่ยแล้วจึงพบการรายงานข่าวผู้เสียชีวิตจากฆ่าตัวตายผ่านสื่อออนไลน์วันละ 1 กรณี

ผลสำรวจขั้นต้นนี้ พบว่า

- วิธีการฆ่าตัวตายที่พบจากการรายงานมากที่สุดคือการกระโดดจากที่สูง จำนวน 12 กรณี การแขวนคอ จำนวน 10 กรณี การใช้อาวุธปืนยิงตัวตาย จำนวน 7 กรณี การใช้วัตถุมีคม จำนวน 1 กรณี

- สาเหตุหลักของการฆ่าตัวตายที่พบจากการรายงาน มาจากปัญหาทางเศรษฐกิจมากที่สุด จำนวน 15 กรณี ปัญหาการเจ็บป่วยทางจิตเวช จำนวน 6 กรณี ปัญหาจากความสัมพันธ์กับคนในครอบครัว คนรักญาติพี่น้อง เพื่อนร่วมงาน ฯลฯ จำนวน 6 กรณี ปัญหาความเจ็บป่วยทางกาย จำนวน 4 กรณี ปัญหาอาชญากรรม ซึ่งเป็นความพยายามฆ่าตัวตายเพื่อหนีความผิด จำนวน 3 กรณี นอกจากนี้ มีการรายงานว่าไม่สามารถระบุสาเหตุการฆ่าตัวตายหรือพยายามฆ่าตัวตายที่แน่ชัด จำนวน 11 กรณี เช่น การระบุเพียงว่าเป็นปัญหาส่วนตัว การคาดคะเนว่ามีสาเหตุหลายประการ การระบุว่าเจ้าหน้าที่กำลังตรวจสอบเพิ่มเติมว่าเป็นการฆ่าตัวตาย หรือเกิดจากสาเหตุอื่น เป็นต้น

2) การวิเคราะห์ตัวอย่างข่าวฆ่าตัวตาย 8 กรณี ตามเกณฑ์/แนวทางการรายงานข่าวฆ่าตัวตาย

การศึกษาในส่วนนี้เป็นการนำกรณีการรายงานข่าวฆ่าตัวตายที่สำรวจพบในขั้นต้น จำนวน 45 กรณี มาคัดเลือกกรณีที่มีสื่อและสังคมให้ความสนใจมากที่สุดเพียง 8 กรณี เพื่อสืบค้นตัวอย่างคลิปข่าวฆ่าตัวตายทางยูทูป ตามเกณฑ์ที่กำหนด โดยเลือกจากยอดรับชมสูงสุด และต้องเป็นคลิปการรายงานข่าวที่ไม่เข้าข่ายลักษณะการให้ข้อมูลความคืบหน้าของแต่ละกรณี รวมจำนวน 18 คลิป จากนั้นจึงวิเคราะห์เนื้อหาในคลิปที่เป็นหน่วยการศึกษา ตามเกณฑ์การรายงานข่าวฆ่าตัวตาย ใน 2 มิติ ได้แก่ 1) เนื้อหาที่สื่อควรหลีกเลี่ยง (Harmful Information) รวม 13 ลักษณะ และ 2) เนื้อหาที่ควรกระทำ (Helpful Information) รวม 4 ลักษณะ

ภาพรวมการรายงานข่าวฆ่าตัวตายที่สื่อและสังคมให้ความสนใจมากที่สุด 8 กรณี

- **ไม่พบ**เนื้อหาที่เข้าข่ายสิ่งที่สื่อควรกระทำ (Helpful Information) เช่น การให้ข้อมูลเกี่ยวกับช่องทางการรับคำแนะนำ/ความช่วยเหลือ งานวิจัยหรือความเห็นผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับการจัดการความเครียดและความคิดฆ่าตัวตาย การให้ข้อมูลเรื่องปัจจัยเสี่ยง หรือการเน้นย้ำเรื่องปัญหาสุขภาพจิต ในการรายงาน

- **พบ**เนื้อหาที่เข้าข่ายสิ่งที่สื่อควรหลีกเลี่ยง (Harmful Information) ในการรายงานข่าวฆ่าตัวตาย ในทุกคลิปข่าวที่ศึกษา โดยลักษณะร่วมที่พบคือ 1) การเปิดเผยภาพนิ่ง ภาพเคลื่อนไหว หรือข้อมูลส่วนตัว ทั้งในขณะที่มีชีวิต และเสียชีวิตแล้ว รวมทั้งการนำข้อมูลจากโซเชียลมีเดียมานำเสนอ 2) การพาดหัวข่าว โปรมานำเสนอเนื้อหา การฆ่าตัวตาย อย่างกระตุ้นความสนใจ เร้าอารมณ์ ความรู้สึก ความสะเทือนใจ 3) การเสนอเนื้อหา และ/หรือภาพรายละเอียดของการฆ่าตัวตาย หรือข้อมูลของผู้ฆ่าตัวตายซ้ำมากกว่า 1 ครั้ง 4) การด่วนสรุป หรือลดทอนความซับซ้อนของสาเหตุการฆ่าตัวตาย ทำให้การฆ่าตัวตายมาจากสาเหตุหรือปัญหาใดเพียงปัญหาหนึ่ง และ 5) การนำเสนอข้อมูลเกี่ยวกับสถานที่เกิดเหตุโดยละเอียด เช่น การระบุแสดงให้เห็นที่อยู่ หรือ ตำแหน่งของสถานที่เกิดเหตุโดยชัดเจน เป็นต้น

วิธีการหรือ “ระดับ” ลักษณะรูปธรรมของเนื้อหาที่สื่อควรหลีกเลี่ยง (Harmful Information) ที่พบจากการศึกษา

จากการวิเคราะห์เนื้อหาที่เข้าข่ายควรหลีกเลี่ยงที่พบในแต่ละลักษณะ ทั้งจากการเปรียบเทียบการรายงานข่าวฆ่าตัวตายในภาพรวม และการเปรียบเทียบการรายงานข่าวฆ่าตัวตายในกรณีเดียวกัน พบว่า

- คลิปข่าวฆ่าตัวตายที่เลือกศึกษา มีการนำเสนอเนื้อหาที่สื่อควรหลีกเลี่ยงในแต่ละลักษณะ ด้วยวิธีการหรือ “ระดับ” ที่แตกต่างกัน

- ตัวอย่างลักษณะรูปธรรมของเนื้อหาที่สื่อควรหลีกเลี่ยงที่สำคัญ ได้แก่ การนำเสนอข้อมูลเกี่ยวกับวิธีการฆ่าตัวตาย ซึ่งจากการวิเคราะห์พบว่า สามารถแบ่งเป็น 3 ระดับ ได้แก่ 1) การเล่าสรุปลำดับเหตุการณ์หรือลักษณะพฤติกรรมที่นำไปสู่การฆ่าตัวตายโดยผู้ประกาศข่าว 2) การเล่าสรุปลำดับเหตุการณ์หรือลักษณะพฤติกรรมที่นำไปสู่การฆ่าตัวตายโดยผู้ประกาศข่าว พร้อมสื่อความหมายด้วยภาพเพื่อให้รายละเอียดเกี่ยวกับวิธีการฆ่าตัวตายที่ชัดเจนขึ้น และ 3) การเล่าสรุปลำดับเหตุการณ์หรือลักษณะพฤติกรรมที่นำไปสู่การฆ่าตัวตายโดยผู้ประกาศข่าว พร้อมภาพ และการใช้กราฟฟิกหรืออนิเมชันจำลองเหตุการณ์หรือลักษณะพฤติกรรมที่นำไปสู่การฆ่าตัวตาย ซึ่งจะเห็นได้ว่า การใช้ภาพกราฟฟิกหรืออนิเมชันจำลองเหตุการณ์ประกอบการรายงาน ถือเป็นวิธีการ หรือ “ระดับ” ที่เข้าข่ายการนำเสนอข้อมูลเกี่ยวกับวิธีการฆ่าตัวตายที่มีความละเอียด และควรหลีกเลี่ยงมากที่สุด

- ลักษณะเนื้อหาที่สื่อควรหลีกเลี่ยงอื่น ๆ ที่น่าเป็นห่วงคือ วิธีการ หรือ “ระดับ” การบรรยายสภาพผู้เสียชีวิตแบบละเอียดจนเห็นภาพ, การนำเสนอข้อมูลสถานที่เกิดเหตุที่มีการระบุรายละเอียดถึงจุดเกิดเหตุหรือบ้านเลขที่ของผู้เสียชีวิต, การเปิดเผยจดหมายลาตายทั้งฉบับ, การเผยแพร่ผนัง/ภาพเคลื่อนไหวของผู้เสียชีวิตโดยไม่มีการเซ็นเซอร์, การปล่อยภาพและเสียงสัมภาษณ์บุคคลใกล้ชิดของผู้เสียชีวิตเพื่อนำเสนอบรรยากาศสภาพความโศกเศร้า, การใช้ภาษาพูดห้าวห่าวที่ระบุถึงวิธีฆ่าตัวตาย และใช้ภาษาเร้าอารมณ์ เช่น “สุดสลด”, รวมไปถึงการใช้ภาพสถานที่เกิดเหตุ หรือภาพศพผู้เสียชีวิต อย่างซ้ำ ๆ ฯลฯ

- การให้รายละเอียดในเนื้อหาที่สื่อควรหลีกเลี่ยง ย่อมส่งผลต่อการละเมิดสิทธิความเป็นส่วนตัวและศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ของผู้เสียชีวิต ไม่ว่าจะผู้เสียชีวิตจะเป็นบุคคลที่มีชื่อเสียง หรือเป็นเพียงบุคคลธรรมดาก็ตาม รวมทั้งอาจเป็นการชี้แนะหรือเสริมจินตนาการเกี่ยวกับการฆ่าตัวตาย ที่อาจกระตุ้นให้เกิด “พฤติกรรมเลียนแบบ” ในกลุ่มผู้รับชมที่มีความอ่อนไหว/เปราะบางต่อการฆ่าตัวตาย

- ทุกคลิปมีการให้รายละเอียดในส่วนเนื้อหาที่สื่อควรหลีกเลี่ยงค่อนข้างมาก แต่จากการศึกษาพบว่า การรายงานข่าวฆ่าตัวตายในแต่ละกรณี ล้วนนำไปสู่ข้อสรุปหลัก หรือการให้น้ำหนักกับสาเหตุการฆ่าตัวตายเพียง

สาเหตุเดียว (Monocausal Explanation) คือ เป็นเรื่องเฉพาะบุคคล ที่ขาดการเชื่อมโยงข้อมูลการฆ่าตัวตายกับประเด็นอื่น ๆ หรือมีการเชื่อมโยงเพียงเล็กน้อย

กรณีการรายงานข่าวฆ่าตัวตายของยูทูบเบอร์ประกายฟ้า

จากการศึกษาตัวอย่างการรายงานข่าวฆ่าตัวตายกรณียูทูบเบอร์ประกายฟ้า ซึ่งเป็นกรณีที่ผู้เสียชีวิตเป็นผู้มีชื่อเสียงและสังคมให้ความสนใจ จำนวน 3 คลิป จาก 3 รายการ พบว่า

- คลิปข่าวที่เป็นหน่วยการศึกษา จากทั้ง 3 รายการมีการนำเสนอเนื้อหาที่สื่อควรหลีกเลี่ยงที่แตกต่างกัน โดยพบว่ามีคลิปข่าว 2 รายการที่ใช้ภาพอนิเมชันจำลองเหตุการณ์ เพื่อแสดงขั้นตอน และพฤติกรรมก่อนการตัดสินใจฆ่าตัวตายของผู้เสียชีวิต ไปจนถึงการทำข่าวที่งานศพ เน้นการเปิดคลิปผลงานเพลงของผู้เสียชีวิต และมีความยาวในการรายงาน 14 -20 นาที

- ในขณะที่คลิปข่าวอีก 1 รายการ เลือกใช้เพียงวิธีให้ผู้ประกาศเล่าบรรยายเหตุการณ์ก่อนผู้เสียชีวิตฆ่าตัวตาย มีการหลีกเลี่ยงการบรรยายสภาพผู้เสียชีวิต โดยใช้วิธีการเซ็นเซอร์ เบลอภาพฟุตเทจ ทั้งจากสถานที่เกิดเหตุ และภาพเคลื่อนไหวจากช่องยูทูบของผู้เสียชีวิตตลอดการรายงาน และเลือกรายงานข่าวอย่างรวบรัดเพียง 2 นาที แต่เมื่อสืบค้นข้อมูลในรายการฉบับเต็มที่มีการออกอากาศจริง กลับพบว่า มีการใช้ภาพและเปิดคลิปผลงานเพลงของผู้เสียชีวิต ที่ไม่แตกต่างจากคลิปข่าวที่เป็นหน่วยการศึกษา ของอีก 2 รายการ

- ข้อค้นพบข้างต้น สะท้อนให้เห็นว่าสื่อมีความอ่อนไหวและระมัดระวังในการนำเสนอข่าวฆ่าตัวตาย และมีทางเลือกในการกำหนดวิธีการนำเสนอ และการหลีกเลี่ยงการให้รายละเอียดการฆ่าตัวตาย ซึ่งอาจด้วยค่านึงถึงจริยธรรมและผลกระทบจากการรายงาน แต่ส่วนใหญ่กลับพบว่ายังคงเลือกเน้นนำเสนอข่าวฆ่าตัวตายที่เข้าข่ายเร้าอารมณ์ หรือละเมิดแนวทางการรายงานข่าวการฆ่าตัวตายอย่างสมควรจะเป็น

ข่าวฆ่าตัวตายที่เกี่ยวข้องกับสถานการณ์โควิด-19

จากตัวอย่างการรายงานข่าวฆ่าตัวตาย จำนวน 8 กรณี พบว่า

- เป็นการรายงานข่าวที่เกี่ยวข้องกับสถานการณ์โควิด-19 จำนวน 5 กรณี รวม 12 คลิป ส่วนใหญ่เป็นการรายงานที่เน้นน้ำหนักในเรื่องเฉพาะบุคคล

- มีเพียงการรายงานเพียง 2 คลิป ที่มีการสะท้อนหรือเชื่อมโยงข้อมูลการฆ่าตัวตายกับประเด็นการบริหารจัดการของภาครัฐ แต่ในภาพรวมแล้ว การรายงานข่าวการฆ่าตัวตายทั้ง 2 คลิปยังคงเลือกให้น้ำหนักกับ

ผลกระทบจากสถานการณ์โควิด-19 ในมิติทางเศรษฐกิจ เป็นสถานะสาเหตุสำคัญของการฆ่าตัวตาย (Monocausal Explanation)

ผลการศึกษาทั้ง 2 ส่วน ชี้ให้เห็นว่า ระหว่างวันที่ 15 มิ.ย.- 15 ก.ค. 2564 ซึ่งเป็นช่วงที่มีการแพร่ระบาดของโควิด-19 ที่สูงกว่าระลอกที่ผ่านมา พบการรายงานข่าวฆ่าตัวตายทั้งทางสื่อออนไลน์และสื่อหลัก (ทีวีดิจิทัล) ทุกวัน โดยเฉลี่ยอย่างน้อยวันละ 1 กรณี และจากการเลือกศึกษาวิเคราะห์ข่าวฆ่าตัวตายที่ได้รับความสนใจจากสื่อและสังคมมากที่สุดตามเกณฑ์ที่กำหนด รวมจำนวน 8 กรณี โดยการสืบค้นคลิปข่าวฆ่าตัวตายจากรายการข่าวทางทีวีดิจิทัลที่เผยแพร่ทางยูทูบ จำนวน 18 คลิป พบว่า การรายงานข่าวฆ่าตัวตายที่พบมีเนื้อหาที่สื่อควรหลีกเลี่ยง (Harmful Information) ทุกคลิปที่ศึกษา โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การนำเสนอรายละเอียดการฆ่าตัวตาย และการเปิดเผยข้อมูลส่วนตัวของผู้เสียชีวิตและครอบครัว และในภาพรวมยังไม่ปรากฏเนื้อหาที่สื่อควรกระทำ (Helpful Information) ตามแนวทางการรายงานข่าวฆ่าตัวตายที่เป็นเกณฑ์การศึกษา ทั้ง ๆ ที่จากการศึกษาพบหลักฐานว่า มีบางกรณีที่สื่อสามารถเลือกหลีกเลี่ยงหรือลดทอนความละเอียดของข้อมูลที่อาจเป็นอันตราย และสอดแทรกข้อมูลอื่น ๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อสังคม เช่น ความช่วยเหลือด้านสุขภาพจิต และการบริหารจัดการจากภาครัฐ เพื่อยกระดับการรายงานข่าว แต่ในภาพรวมทุกกรณียังมีเนื้อหาที่สื่อควรหลีกเลี่ยง ทั้ง ๆ ที่สามารถหลีกเลี่ยงได้ และเป็นการเน้นนำเสนอประเด็นข่าวฆ่าตัวตายที่มุ่งเร้าอารมณ์ และตอบโจทย์ด้านความนิยมของรายการ มากกว่าการคำนึงถึงหลักจริยธรรมในการรายงานข่าว การศึกษาในครั้งนี้ จึงเป็นการสะท้อนตัวอย่างรูปธรรมของการรายงานข่าวฆ่าตัวตายของสื่อที่พบในสถานการณ์ปัจจุบัน เพื่อนำไปสู่การปรับกระบวนการทัศน์และวิธีการรายงานข่าวฆ่าตัวตาย ที่สอดคล้องกับหลักการสากล และคำนึงถึงผลกระทบต่อสาธารณะ

ข้อเสนอแนะ

● ข้อเสนอแนะต่อผู้ผลิตรายการข่าวและสื่อมวลชน

ผู้ผลิตรายการข่าวและสื่อมวลชน ควรปรับกระบวนการทัศน์ และวิธีการในการรายงานข่าวฆ่าตัวตาย โดยคำนึงถึงหลักจริยธรรม และผลกระทบที่อาจเกิดขึ้น ควรมีความละเอียดรอบคอบต่อความเปราะบางและอ่อนไหวของกลุ่มคนในสังคม มากกว่าการนำเสนอในลักษณะเร้าอารมณ์ เพื่อตอบโจทย์หลักเพื่อความนิยม ยอดคนดู หรือเรตติ้งรายการ

ทั้งนี้ สื่อมวลชนควรมุ่ง 1) ปกป้องสิทธิความเป็นส่วนตัวของผู้ฆ่าตัวตายและครอบครัวหรือผู้ใกล้ชิด 2) ป้องกันไม่ให้เกิดพฤติกรรมเลียนแบบ และ 3) นำเสนอข้อมูลการช่วยเหลือที่เป็นประโยชน์สำหรับผู้ที่มีความ

เปราะบาง/อ่อนไหว/มีปัจจัยเสี่ยงต่อการฆ่าตัวตาย เช่น คำแนะนำ หรือช่องทางการช่วยเหลือต่าง ๆ เพื่อเป็นการยกระดับการรายงานข่าวการฆ่าตัวตายให้มีคุณภาพ และเป็นประโยชน์ต่อสาธารณะ

- ข้อเสนอแนะต่อกลไกกำกับดูแลสื่อ

กลไกการกำกับดูแลของหน่วยงานที่มีอำนาจหน้าที่ในการกำกับดูแลสื่อ เช่น กสทช. ที่มีอำนาจในการกำกับดูแลสื่อกระจายเสียงและแพร่ภาพ รวมถึงกระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม (ดีอีเอส) ที่มีอำนาจในการกำกับดูแลสื่อในแพลตฟอร์มออนไลน์ รวมถึงกรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข ควรร่วมกันส่งเสริม และสนับสนุนให้เกิดกลไกการกำกับดูแลกันเองขององค์กรวิชาชีพสื่อ โดยอาจนำผลการสังเคราะห์แนวทางการรายงานข่าวฆ่าตัวตาย และผลการศึกษาในส่วนลักษณะรูปธรรมที่พบจากการวิเคราะห์เนื้อหาสื่อที่ควรหลีกเลี่ยงต่าง ๆ ในการศึกษาครั้งนี้ รวมถึงการศึกษาอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง ไปปรับใช้ หรือพัฒนาต่อยอด เพื่อให้เกิดเป็นกรอบทางจริยธรรม / คู่มือในการรายงานข่าวฆ่าตัวตายสำหรับสื่อประเภทต่าง ๆ โดยอาจแบ่งเป็นหลักการรายงานข่าวกรณีการฆ่าตัวตายโดยทั่วไป และกรณีการฆ่าตัวตายที่มีบริบทเฉพาะต่าง ๆ รวมถึงการเผยแพร่องค์ความรู้ หรือเครื่องมือในการตรวจสอบการรายงานข่าวฆ่าตัวตายของสื่อ สำหรับ กลุ่ม/องค์กรที่มีหน้าที่หรือที่ปฏิบัติกรงานการศึกษาวิเคราะห์สื่อ เฝ้าระวังสื่อ รวมทั้งสมาชิกสังคมที่เป็นตัวแทนผู้รับสื่อกลุ่มต่าง ๆ เพื่อสร้างการมีส่วนร่วมในการเฝ้าระวัง

- ข้อเสนอต่อการพัฒนาหลักจริยธรรมหรือคู่มือในการรายงานข่าวการฆ่าตัวตาย

ในการพัฒนาหลักจริยธรรมหรือคู่มือในการรายงานข่าวการฆ่าตัวตายสำหรับสื่อประเภทต่าง ๆ องค์กรเจ้าภาพหรือ องค์กรสื่อควรให้ความสำคัญกับกระบวนการมีส่วนร่วมขององค์กร/ตัวแทนนักวิชาชีพสื่อ เพื่อให้การรายงานข่าวการฆ่าตัวตายของสื่อมวลชน เป็นไปเกื้อหนุนและมาตรฐานสากล แต่ก็ไม่ปิดกั้นการทำหน้าที่ของสื่อ ที่ต้องการสะท้อนปัญหาการฆ่าตัวตายของบุคคล สู่ระดับโครงสร้างของสังคม โดยเฉพาะหากสาเหตุในการฆ่าตัวตายที่อาจมาจากปัญหากระบวนการจัดการเชิงโครงสร้าง แต่ทั้งนี้ องค์กรวิชาชีพสื่อ และองค์กรสื่อเชิงวิชาชีพ ก็ต้องรับฟังคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญด้านจิตวิทยาด้วย ซึ่งหากในกระบวนการรายงานข่าวการฆ่าตัวตายขององค์กรสื่อเชิงวิชาชีพ จะมีที่ปรึกษาด้านจิตวิทยาเพื่อให้คำแนะนำ ก็จะเป็นการยกระดับการทำหน้าที่ของสื่อ ที่น่าชื่นชมยินดี

- ข้อเสนอต่อสังคมและผู้รับข่าวสาร

สังคมและผู้รับข่าวสาร ควรเลือกเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับการฆ่าตัวตาย อย่างเท่าทันต่อผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นกับอารมณ์และความรู้สึกของตนเอง สามารถแยกแยะได้ว่าการนำเสนอข่าวฆ่าตัวตายแบบใดที่เข้าข่ายรบกวนอารมณ์ความรู้สึก และหลีกเลี่ยงที่จะสื่อสาร ส่งต่อ แชรส์การรายงานข่าวในลักษณะดังกล่าวผ่านโซเชียลมีเดีย หรือ

ช่องทางอื่นใด ซึ่งอาจก่อให้เกิดผลกระทบด้านจิตใจ และความรู้สึกต่อคนรอบข้าง ต่อผู้รับสาร ที่มีแนวโน้มหรือ ปัจจัยเสี่ยงต่อพฤติกรรมฆ่าตัวตาย

นอกจากนี้ สังคมและผู้รับข่าวสาร ควรพึงระลึกว่าการฆ่าตัวตายมักเป็นผลลัพธ์จากเหตุปัจจัยหลาย ประการ และมักมีความเชื่อมโยงกับปัญหาเรื่องสุขภาพจิต และโรคซึมเศร้า คือ สาเหตุมิได้มาจากการรายงานของ สื่อเพียงเท่านั้น จึงเป็นความรับผิดชอบร่วมของคนในสังคมในการยกระดับความรู้ความเข้าใจของตนเองและสังคม เกี่ยวกับปัญหาการฆ่าตัวตาย และหลีกเลี่ยงที่จะใช้ความรู้สึกตนเองในการตัดสิน หรือตีตราผู้เสียชีวิต และ ครอบครัว ทั้งควรมีความอ่อนไหวในการสังเกตอาการของตนเองและคนใกล้ชิด ที่เข้าลักษณะอ่อนไหวหรือ เปราะบางต่อการตัดสินใจฆ่าตัวตาย ควรศึกษาสำรวจและมีข้อมูลแหล่งที่พึ่ง ที่ให้ความช่วยเหลือ เช่น สายด่วน สุขภาพจิต 1323 โทรฟรีตลอด 24 ชั่วโมง. สมาธิตันส์ โทร (02) 713-6793 สายด่วนคลายทุกข์ เปิดให้บริการ ฟรีทุกวัน ตั้งแต่ 12.00 น. ถึง 22.00 น.

ข้อจำกัดของการศึกษา

การศึกษาครั้งนี้ เป็นการสำรวจข่าวฆ่าตัวตายที่มีการรายงานทางสื่อออนไลน์ ในช่วงระหว่างวันที่ 15 มิ.ย. – 15 ก.ค. 2564 โดยเลือกศึกษาคลิปข่าวฆ่าตัวตายที่สืบค้นได้ทางยูทูปเพียง 8 กรณี เพื่อวิเคราะห์กับเกณฑ์การ รายงานข่าวฆ่าตัวตายที่พัฒนาขึ้น ดังนั้น เนื้อหาที่พบจากการรายงานจึงไม่อาจสะท้อนปัญหาการฆ่าตัวตายในแต่ ละกรณีได้อย่างถูกต้องเสมอไป และไม่สามารถสะท้อนสาเหตุการฆ่าตัวตายในสังคมไทยได้อย่างครบถ้วนทุกมิติ อีกทั้งคลิปรายการข่าวที่ศึกษาในครั้งนี้ ยังไม่อาจสะท้อนภาพรวมของการรายงานข่าวฆ่าตัวตายทั้งรายการ ทั้งนี้ เนื่องจากคลิปสั้นเป็นการตัดต่อจากรายการเต็ม ซึ่งเกิดขึ้นในภายหลัง และอาจมีลักษณะแตกต่างจากการแพร่ภาพ ออกอากาศจริงของรายการ

.....